

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖGMAN

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

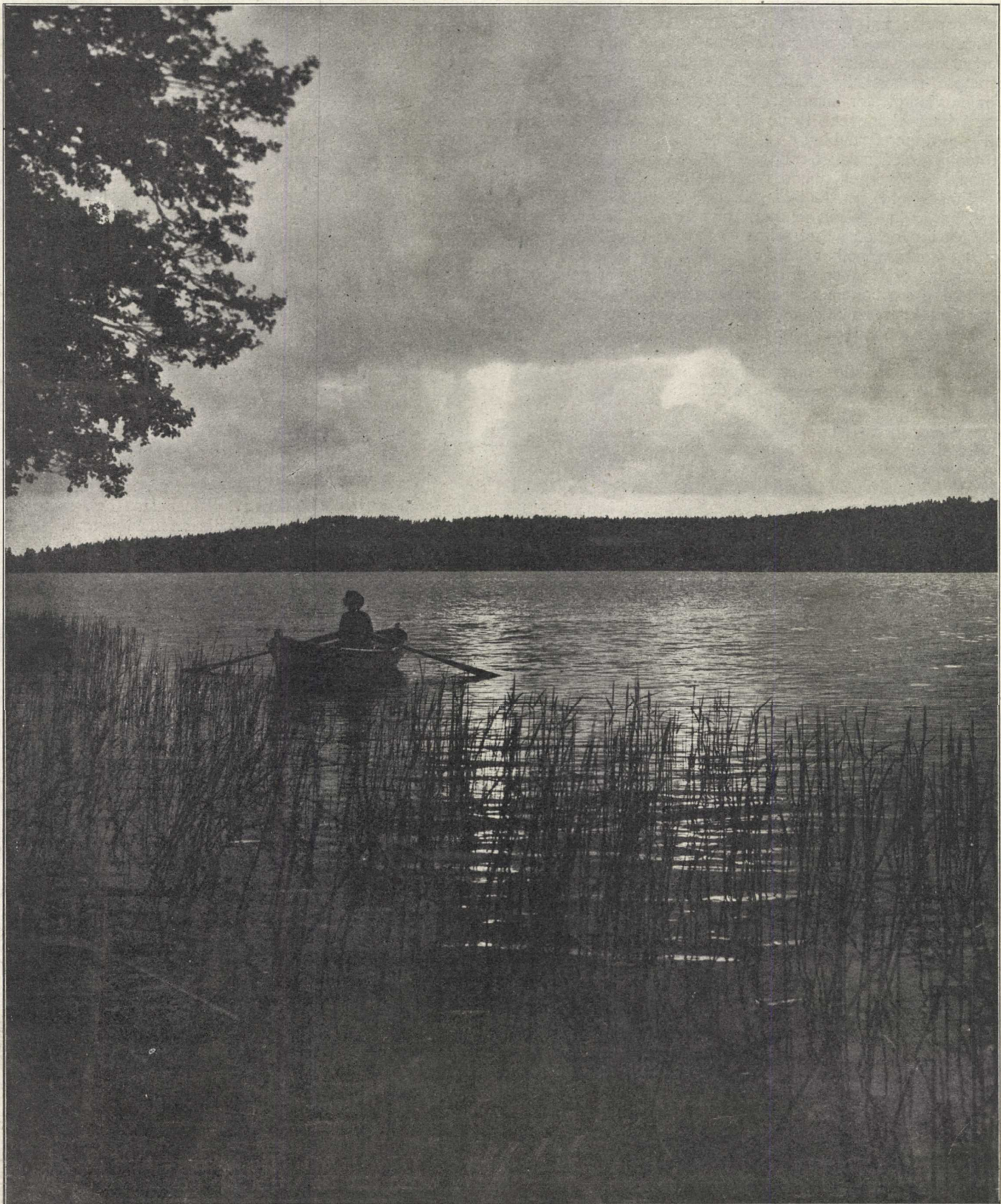
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 25 AUGUSTI 1918.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

SOMMARAFTON. MOTIV FRÅN MÅLAREN. — HOFFOTOGRAF O. HALLDIN FOTO.

Barnens intryck af filmen. Af Fil. mag. Erhard Bäckström.

Hoav man lagt märke till angående skådespelare, biografer och filmofficiner.

DEN POPULARASTE AF ALLA SKÅDE-
spelare är Charles Chaplin. Af pojkar
rösta 125 på honom, af flickorna 55. Hvad
fjärdeklassisterna beträffar kan man säga,
att han är den ende de känna till — nästan
åtminstone. 22 pojkar och 13 flickor i denna
klass rösta på honom. De känna också
Jerry — resp. 2 röster — samt Rosa Porten
och Ella Hall, som fått hvarsin flickröst, men
deras bekantskap med dessa tre är nog en-
dast tillfällig.

Ingen skådespelare får sådana loford som
Chaplin, "som kallas filmkungen". — "Han
utmärker sig genom sina tokroliga upptåg
och talanger. Han är nästan den mest be-
römda lustfilmspelaren i Amerika. Äfven
Jerry är en rustibuss, men han har ej sådana
finfina talanger som Charlie." — "Den bästa
filmskådespelare, jag vet, är Charles Chap-
lin. Han är en väldigt stor humorist, det får
man nog se i hans skådespel, ty de äro så
skojiga, att man ligger fyrdubbel på bänkar-
na." — "Chaplin är en mycket rolig skåde-
spelare. Han har öfver en miljon om året
på sina vanskapade fötter." — "Jerry är en
af de mest berömda skådespelarna, och
Charlie. Dessa äro också något att se på."

Detta är hvad några pojkar ha att säga
om honom. En hel del flickor yttra sig ock-
så mera ingående om honom och hans för-
tjänster. Af dem talar en "om den skämt-
samme Charles, han med de vida byxor
och den lilla hatten."

Chaplins popularitet aftar med barnens
stigande ålder. I de högsta klasserna är det
bara några få, som nämna honom.

Det antal skådespelare, som barnen ha
nämnt, är icke alltför stort, sammanlagdt kän-
ner man 16 kvinnliga och 25 manliga och
dessutom "den bästa af djurskådespelarna i
äfventyr, den berömda Apan Jack och hans
fru", som fått 19 röster, däraf 5 från flic-
korna.

Sammanlagda antalet röster från pojkar
uppgår till 343, från flickorna 251. En hel
del barn ha ju nämnt mer än en skådespe-
lare. Af pojkaras röster ha endast 29 fallit
på de kvinnliga skådespelarna, af flickornas
nära hälften eller 111. Hvilket sakförhållan-
de nu tydligt visar hur lite pojkar intres-
sera sig för det motsatta könet.

Näst Chaplin kommer Douglas Fairbank.
"Det är Amerikas bästa filmskådespelare",
som en pojke säger. Han har fått 39 röster
af pojkar, 10 af flickorna. Det är förvä-
nansvärdt att inte flickorna ha uppskattat
honom mer, ty han är ju, som en flicka sä-
ger, "mycket omtyckt af damerna", men de
ha ju också Psilander.

"Valdemar är nu död, men hans filmer äro
inte döda. De komma att vara många år."
— "Inom äfventyrsdramer och skådespel
finns det många kända och dugliga skåde-
spelare, såsom Valdemar Psilander. Han
är död nu men var en mycket bra skåde-
spelare, tyckte jag." — "Han är med i all-
varsamma stycken såsom Telegrafisten och
Godsförvaltaren".

Det är pojkar, som ha yttrat sig så. Af
dem har han fått 16 röster, af flickorna 27.
De flesta sörja öfver hans död. En flicka sä-
ger: "Jag tycker mest om Dorrit Weixler
samt Psilander. Det är synd att de äro döda,
ty de spelade så bra."

Närmast kommer nu Ella Hall och Henny
Porten. De äro populärast hos flickorna,

SOM TILLÄGG OCH AFSLUTNING PÅ
den i Idun n:r 10 meddelade artikeln "Hur
barnen gå på bio" följer här ännu ett inlägg
af samme författare. Vi stå nu inför en ny
biografsång med nya sensationer, ej minst
för de unga, hvarför deras här samlade om-
dömen om hvad de sett torde ha sin
aktualitet.

som skänkt dem 28 resp. 25 röster. De ar-
beta ju i den tragiska eller åtminstone all-
varsamma genren, och den förstå pojkar
mindre att uppskatta. De ha afgifvit 13 resp.
3 röster.

Vi låta några flickor få ordet: "Somliga
filmer tycker jag bättre om än de andra. Det
beror på, hvem som har spelat in dem. Jag
tycker mycket om att se Henny Porten. Hon
spelar alltid så gripande filmer, och det ty-
cker jag om. Jag har sett henne i en film, som
heter På ruinens brant. Den var mycket bra."
— "Den bild, jag tycker bäst om, är Första
barnet. Där var Henny Porten i hufvud-
rollen. Hon är en mycket skicklig filmskå-
despelerska." — "— — där såg jag De båda
grenadjärerna. Den som hade hufvudrollen
var Ella Hall. Hon var vacker, tyckte jag,
och spelade utmärkt sin roll." — "Ella Hall
är mycket populär."

Så kommer det en hel rad skådespeler-
skor, som fått röster endast från flickorna:
Dorrit Weixler och systern Greta, Karin Mo-
lander, Rosa Porten, Clara Weithord, Greta
Almroth.

"Dorrit Weixler tycker jag om för att hon
är söt och spelar så bra, och hon är så
skrällretande, såsom när hon spelade i Röda
taffeln och många andra." — "I fösen från
Stormyrtorpet äro hufvudpersonerna Greta
Almroth, Karin Molander och Viktor Sjöström
mycket bra. Greta Almroth, som är själfva
fösen från Stormyrtorpet, visar sig mycket
blyg i början. Men när hon skall stå till svars
för några frågor inför domstolen, visar hon
sig så modig, att man riktigt beundrar henne."

Viktor Sjöström har fått loford från rätt
många barn. Det är 11 pojkar och 7 flickor,
som ha haft honom i åtanke. En flicka sä-
ger: "En af Reginas filmer, hvilken kan räknas
som en god sådan, är väl med rätta
Terje Vigen. Viktor Sjöström samt Edit Era-
stoff uttryckte på ett utomordentligt klart
sätt allt det den norske författaren själf
velat säga i dikten. Dessutom var där förlju-
sande naturscenerier från Sveriges kustland.
Den filmen gjorde Nordisk filmbyrå all he-
der."

Ungefär samma plats som Viktor Sjöström
intar Olav Fönns. Om honom säger en pojke:
"En annan skådespelare, som jag tycker spe-
lar bra är Olav Fönns. Han är af dansk
härkomst. Honom har jag sett i ett par sty-
cken, som hette Vedergällningens rätt samt
Pestens offer". Och en flicka säger: "Ved-
ergällningens rätt var bra för att den be-
römda skådespelaren Olav Fönns medverkade.
Han är efterträdare till Valdemar
Psilander."

"Sedan finns det många andra filmskåde-
spelare såsom Jerry, Fatty, Billy samt Jack
Mullhall. Alla dessa, som här stå uppräknade,
höra för det mesta till skämtskådespe-
larne." Jerry är förut nämnd tillsammans
med Chaplin. Sammanlagdt har han fått 28
röster, däraf 4 från flickorna. Fatty har fått
15 resp. 6. Till dessa höra också Max Lin-

der och gamle Lehman. För dessa de ytter-
sta dagarnas barn spela de en obetydlig
roll. Vi må dock höra hvad en flicka, som
nu är 11 år, säger om den förre:

"Då jag var liten, fick jag följa med mina
syskon på Eldoradobion. Där sågo vi något
roligt om en gubbe, som rullade ut för trap-
porna. Nästa gång vi skulle gå på bio, ville
inte jag gå med. Då sade mina syskon, att
om jag gick med, så skulle jag nog få
se gubben, som rullade ut för trapporna. Då
lät jag lura mig och gick med. Gubben, som
jag tyckte var så rolig att se, var ingen annan
än rolighetsskådespelaren Max Linder."

Nu återstår egentligen endast två skåde-
spelare i äfventyrs-genren: Stuart Webbs
och Joe Dechs, och dessa äro icke skåde-
spelare utan typer. Dechs-rollen har fram-
ställts af bl. a. Max Landa, typen Webbs har
gjorts af Ernst Richter. 29 pojkar och 2
flickor nämna Webbs, 13 pojkar och 2 flic-
kor nämna Dechs. Endast 3 pojkar i 8:de
klassen ha lagt märke till att Dechs och
Webbs bara äro typer. Alla öfriga ha be-
handlat dem som skådespelare. Uttalanden
likt följande förekomma ofta: "Joe Dechs
är inte heller att förakta. Han spelar mycket
bra i detektivdramer."

Barnen behandla sina älsklingskådespe-
lare med samma kärlek som de äldre be-
handla scenens och filmens lejon. De be-
römma dem, tala illa om dem eller bry sig
inte om dem alls. Två flickor: "Hvilka skå-
despelare, som spelat in filmerna, tar jag al-
drig reda på, för det glömmar jag snart." —
"Så är det olika hurudana skådespelare det
är. Jag tycker ej om de amerikanska skå-
despelarna. De göra sådana konstiga rörel-
ser med munnen och ögonen, som ej äro
trefliga att se på." En annan berömmar just
dessa skådespelare och säger: "Jag skulle
gärna vilja se dem i verkligheten, men det
kan man ju inte, när de äro i Amerika."

Officinerna har man i allmänhet inte tänkt på.

Uppgifter angående officiner förekomma
endast sparsamt. Pojkar lämnat uppgifter
48 gånger, flickorna 31. Ingen årsklass visar
sig mera hemma på området än någon an-
nan, om man nu undantar den 4:de, där upp-
gifter alldeles saknas.

De flesta rösterna ha fallit på Nordisk
Film med 9 resp. 8, Triangle med 10 resp. 6,
Pathé Frères med 7 resp. 1, Vita Graphe med
5 resp. 4 och Hasselblad med 2 resp. 6.
Bland andra, som nämnts, äro Blue Bird,
Svea, Union och Berliner film. Att det finns
en officin, som heter Messter, har ingen
nämnt.

En del af uttalandena äro hållna i helt all-
männa ordalag, som visa, att äfven om man
inte kan några namn, så har man dock
märkt något: "De amerikanska bitarna ty-
cker jag bäst om, helst när Douglas Fairbank
är i hufvudrollen." — "De skämtbitar, som
äro bäst, äro de amerikanska. De franska
voro förr mycket bra, men nu äro de ej något
vidare." — "Lustspelens specialist är Ame-
rika med sitt sprudlande humor, men Sverige
står ej långt efter."

Af barn, som direkt peka på en eller an-
nan officin, må följande uttalanden återges:
"Jag tycker bäst om de filmer, som komma
från Vita Graphe och Triangle." — "Äfven-

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45 Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. B, med juln:r:	Uppl. A, utan juln:r:	Uppl. C, praktuppl.,
Helt år Kr. 10:50	Helt år Kr. 10:—	med juln:r:
1:a halfåret » 5:20	3 kvartal » 7:60	Helt år Kr. 14:—
2:a halfåret » 5:80	Halft år » 5:20	Halft år » 7:25
Kvartal » 2:60	Kvartal » 2:60	Kvartal » 3:75
4:e kvartalet » 3:25	Månad » 1:—	Månad » 1:35

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text.	Utländska annonser:
40 öre å textsida.	40 öre eft. text, 45 öre
20 % förhöjning för	å textsida, 20 % förh.
särskildt begärd plats.	för särsk. begärd plats.

Sommarfrid. Dikt af Erik Lindorm.

JAG HATAT DIG, DU ONDA HUS,
där moder min stod lik.
Från dig i vinterkvällens storm
jag hörde ångestskrik
och hur man slog i kistan spik på spik.

Men du stod kall och oberörd
och hjärtlös som en stock.
Men fast du bara var af sten
du borde fattat dock:
här låg min moder hvit med svarta ögonlock!

Jag ville sparka på din dörr
och hämnas på dig grymt,
du som uti ditt skumma hvalf
en sådan sorg har rymt
och ändå ej till mildhet visat skynt.

Men vintern gick och våren med
och nu är sommarns tid.
Du tyckes mig ej längre hård,
ditt fönsters blick är blid,
och från kupolen lyser korset frid.

Jag var ett egensinnigt barn,
som klöste och skrek till.
Men ingen får sin vilja fram,
om lifvet icke vill.
När sorgen slår, så skall du vara still.

Lugn vill jag stiga på din trapp,
ty jag från hat är ren.
Försonad böjer jag mig ner
i solens goda sken
och lägger handen på din tröskelsten.

tyrsdramer äro också mycket bra. Nu äro de mycket bättre än innan Trianglefilmerna började visas." — "Den filmfabrik, jag bäst tycker om, är Svea filmfabrik". — "Svenska biografteaterns filmer äro rätt bra, men det bästa är ändå Triangle-bolaget i Amerika. Det bolaget öfvertager nog snart världsmarknaden på det området och det förtjänar det, ty det har ju så bra skådespelare som möjligt."

Samtliga dessa uttalanden äro af pojkar. Här är ytterligare ett: "De stora filmfabrikerna hafva sina särskilda stämplat och namn, hvilka tillkännagifvas den bioälskande allmänheten. Bland dem må märkas Vita Graphe och Nordisk film. En mycket intressant och rolig fabrik var den franska tuppen, som nu tyvärr ej mer förevisas."

I nära samband med officinerna stå de uttalanden om inspelningen, som någon gång förekomma. En pojke säger: "En söndag såg jag Sångerskan från Wales. Den var mycket bra. Den var troligen inspelad i Wales." En flicka, som har sett Jungfrun af Orleans, säger: "Filmen är amerikansk. Nära 1,700 människor medverkade. Filmen har kostat öfver 1 miljon 600,000 kronor."

Anmärkningar angående biograferna. — Biografkorten.

De biografer, som barnen besökt, ha redan nämnts åtskilliga gånger. Mestadels är det biografer i olika delar af Vasastaden, helt naturligt för barn från Adolf Fredriks folkskola. En uppräknig af dem skulle ha föga intresse.

Mera gifvande är att anteckna hvad barnen ha att säga om biografernas kvalitet. "Det är också skillnad på biografer," säger en pojke i 8:de klass. "Om man t. ex. skulle jämföra Röda Kvarn med Athenabiografen, så skulle skillnaden bli ganska stor. Jag för min del går hellre på en bättre biograf än på en sämre. Visserligen får man på en bättre betala mer än på en sämre, men det kommer på ett ut om man går sällan och går på en bättre eller ofta på en sämre." — En annan pojke, i 6:te, säger: "På en del biografer bruka bilderna hoppa, så att man blir yr i hufvudet."

En flicka i 8:de säger på följande sätt:

"Det kan var mycket olika med hvad för biograf man kommer på och hvad man får se. Kommer man in på en biograf, som ser ut som en farstu, är dragig och kall, där någon sitter och hamrar på ett piano och man får se karaktärlösa, hoppande och darrande bilder, så är det inte vidare trefligt för att föreställa ett nöje. — Däremot kan man komma in på en luftig och ljus biograf. På sådana äro i allmänhet filmerna bättre. En musikälskare torde också få njuta af en öfvad 14-15 mans orkester."

Det påpekas rätt ofta hur musiken höjer biografernas värde. En flicka: "Biograferna äro väl dyra. Om det inte var musik, skulle biograf inte vara något alls." Och en pojke: "På de större biograferna har man oftast en mycket fin orkester."

Biograferna kunna f. ö. ersättas: "Nu ha biograferna ökat afgiften så att man inte har råd att gå på dem. Men det går lika bra att låna böcker i biblioteken," säger en pojke.

"Bäst vore det om biografer ej funnits till, ty många människor ha förstört både hälsa och penningar genom det nöjet och kommit ut i dåligt sällskap." — "Många spel utfilma de ryligaste saker, som barn aldrig glömma och som de drömma om, så att de glömma bort sina läxor och sin plikt. En biograf är ofta ett mycket osundt ställe, som man ej gärna bör besöka." — "En pjäs, som heter Guldets vanmakt, skulle inte barn fått se, ty den var nog skadlig. Men det var väl meningen att man skulle få se hur mycken skada penningarna kunna åstadkomma, när man tar dem till afgud."

Dessa uttalanden äro alla hämtade från flickor i 8:de klass. De skrefvo onsdagen den 20 febr., efter det att stadsfullmäktige haft sitt sammanträde på måndagen. I redogörelserna för stadsfullmäktiges sammanträde hade tidningarna på tisdagen berättat om förslaget angående kort. Ingen af dessa flickor hade lagt märke till förslaget, annars gå deras yttranden i stil. En 8:de-klass pojke, som skref samma dag, hade lika liten reda på saken. På onsdagen återfanns i flera tidningar en skämteckning öfver förslaget. Den såg man, när man läste tidningen på eftermiddagen. På torsdagen skref en ny 8:de-klass pojkar och en 7:de-klass flickor. Flera af barnen behandla nu för-

slaget. Detsamma är fallet med ytterligare en flick-klass i 7:de, som skref först följande vecka.

De flesta berätta endast att de ha sett eller hört talas om förslaget såsom dessa två flickor: "Jag har hört talas om att det skall blifva biografkort." — "Jag har sett i en tidning att det skulle bli biografkort för att barn ej skola gå på bio för ofta."

Andra ha någon motivering: "Jag tycker att det skulle bli kort, ty det är så många, som skaffa sig pengar på oärligt vis så att deras mammor icke veta, när de gå." Detta är en flicka. En pojke säger: "Biografkort tycker jag borde införas, ty det är många, som går på bio flera gånger i veckan. Det är skadegörande på tre sätt. För det första går det åt pengar, för det andra är det skadligt för ögonen, och så komma småpojkar i dåligt sällskap med större gossar."

Endast två barn ingå på närmare kritik af förslaget, en pojke och en flicka. Pojken säger: "Biografbesöken böra ordnas så att man inrättar biografer i skolan och så kontrollerar barnen. — Den i stadsfullmäktige väckta motionen om korts införande för biografbesök är allt tillrasslad. Då blir det väl kortcentral, en byrå för hvar rote och kö hela dagen. Nej! Inga kort, däremot en inskränkning för barns vistande på biograf efter visst klockslag". Flickan säger: "Angående biografkorten, som talats om, ville jag säga något. Det skulle nog vara bra för många barn, som kanske gå hvar kväll och flera gånger på söndagen. Ja, många barn kanske stjåla pengar för att få gå. Men jag tycker att det ej behöfver slösas arbete på att trycka kort. Man kunde i stället låta barn ej gå mer än på söndagarna, och så skulle det vara öppet en särskild tid. Då kunde de ej gå mer än på en biograf."

Några önskemål. — Slutord.

Äro då verkligen "biograferna så förstörelsebringande?" frågar en pojke. "I 9 fall af 10 äro de det icke, ty det finnas ju roliga lustspel, som man kan skratta till hälften ihjäl sig åt, samt vackra naturbilder, som lyfta sinnet till högre och vidare kretsar. Därför bör programmet vara af sådan art, att det verkar uppfriskande och att man njuter af ett biografbesök. Borgarskolans

IDUNS KOKBOK

af
ELISABETH ÖSTMAN.

är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

8:de upplagan nu utkommen.

Pris kr. 7: — inbunden.

Konstfliten

Förening för hemslöjd och Konsthandtverk.

Försäljningslokaler: Gamla Högskolan - - - Göteborg.

☞ Skyddsängeln. Skiss af Anna Wahlenberg. ☞

VAR DET INTE NÅGOT BEKANT HOS den unga damen, som gick där framför honom på trottoaren?

Denna mjuka afsmalning på kinden, denna lutning på halsen, ögonbrynets lustiga uppåtsvängda linie? Lustig? Ja, kanske. Men den skar i alla fall på ett underligt sätt mot den allvarliga munnen, som han skymtade, när hon någon gång vred litet på hufvudet. En nerdragen kiten mungipa, liksom färdig till snyftning. Nå, fantasier. Men hvar hade han sett henne förut? Eller var det bara en viss likhet hon for efter?

Ja, nu visste han hvem hon var lik. Greta Ljungvall, dottern i pensionafet, där han bott den tiden han gick på handelshögskolan. Kunde det rent af vara hon? Han måste se efter. Det vore då rätt intressant att råkas igen efter dessa sju gångna år. En söt, pigg flicka, lilla Greta. Och flirten de haft tillsammans hade varit nog så liflig. Nästan märkvärdigt att han inte blef fast. Men nu var hon gift, efter hvad han sett i tidningarna, och hennes man hette visst Halldin, om han mindes rätt. Någon bankman.

Han skyndade på sina steg, och i samma ögonblick han kom vid sidan af henne, såg han att han icke farit efter blott en likhet, utan att det verkligen var Greta själf.

Hans hatt flög af, och hon besvarade hälsningen med ett gladt igenkännande leende.

— Å, Allan Björk! Nej, så roligt.

Hennes glädje var uppriktig, det syntes tydligt på den lysande blicken och mungipans förändrade karaktär. Den var icke längre nerdragen. Märkvärdigt hvad detta ändå hade för en betydelse. Nu var hon sig fullkomligt lik som förr endast litet mera kvinnlig, hvilket för öfrigt var klädsamt.

— Och nu började spörsmålen. Hvar bodde han? Hvad hade han för sig? Var han gift?

Ja, han bodde i Göteborg, där han grundat ett ganska inkomstbringande företag, gift var han gunås inte ännu. Men det var ju hon? Hon nickade.

— Lyckligt?

En ganska närgången fråga, som dock urskuldades af ett leende, hvilket förvandlade ordet till ett skämtsamt inpass. Svaret dröjde en sekund, och där var åter den neddragna mungipan. Men så kom ett ja,

serier äro verkliga pärlor för den bildningsintresserade publiken."

I samband härmed framställas några önskemål. "För skolbarn skulle det anordnas särskilda biografier, en för hvarje skola. Där skulle det vara föreställningar i samband med världshistoria, naturlära och andra ämnen, så att man kunde få se bilder om det man läser."

Detta kraf är ju inte nytt. Sedan många år har det varit ett önskemål hos många intresserade lärare och lärarinnoor, men det kan ju ha sitt intresse att ändå höra barnens uppfattning.

Till sist ytterligare två önskemål, båda framförda af pojkar, båda tydligen allvarligt menade och, åtminstone det senare, med stark tro på det mänskliga framåtskridandet: "Det skulle vara riktigt roligt att en gång få se hela världskriget på filmen." — "Det jag helst skulle vilja se på bio är om de otroligt många planeter, som sväfvade omkring oss, se om de äro bebodda af människor, om de ha djur i sina skogar och fiskar i vattnet. Men det är ju en sak, som kanske blir bättre känd längre fram i tiden."

Härmed är det bäst att sluta denna redogörelse. Att nu få höra några allmänna ord om skillnaden mellan gossarnas och flickornas kynnen skulle endast trötta läsaren. Det hör inte heller till afsikten med denna uppsats. Den intresserade må ta reda på den på annat håll, hos de stora barnpsykologerna. Den synes inte afvika från den gängse uppfattningen. Afsikten har blott varit att ge en enkel framställning af hithörande saker och för en gångs skull låta barnen själfva belysa den aktuella frågan.

kort, nästan nonchalant, hvarpå hon afklippete ämnet med en anmärkning om vädret och den vackra skymningen.

— Nej, hon är inte lycklig, — tänkte Björk. Och hans intresse växte för den lilla kvinnan, som en gång förut så starkt upptagit hans tankar. Han ville veta mera om henne. Han tyckte det var onaturligt att de skulle gå här som främlingar och undvika att tala om sina viktigaste angelägenheter. Men han grubblade förgäfvets på hur han skulle bryta muren, och då en generande tystnad höll på att uppstå, grep han till ett nödfallssamtalsämne.

— Du fortsätter att ta spellektioner, — sade han pekande på det cylindriska notfodralet hon bar i handen.

— Jag tar inte. Jag ger, — svarade hon. — Å...!

Det var ett värtaligt litet utrop. Det innehöll i sin koncentrerade form det mest innerliga medlidande för de knappa villkor, hvari hon måtte lefva, och som tvingade henne ut på arbetsmarknaden i stället för att som omhuldad hustru och husmör. utslutande ägna sig åt sitt hem.

Hon uppfattade också strax detta utropets innehåll och gaf honom en liten ironisk blick.

— Tack för deltagandet, — sade hon, — men sorgens beklagande undanbedes. Det är verkligen inte nöden, som drifver mig till att ge spellektioner.

— Nå, hvarför gör du det då, om man förs fråga.

— För att reta min man.

— Å...!

Detta nya "å" var ganska svagt och åtföljdes af en ännu svagare hvissling. Han hade fått ytterligare bekräftelse på att hon inte var lycklig.

— Han tycker nämligen inte om att jag ger lektioner, — fortsatte hon. — Enligt hans åsikt skadar det både hans ekonomiska och moraliska anseende. Om en hustru arbetar utomhus menar han, att folk måste tro orsaken ligga i att mannen antingen inte kan försörja henne eller att han är en snålvarg.

— Och det vill du göra honom till?

— Ja, jag bjuder till så godt jag kan.

Han häpnade. Hvad var hon för en liten rackarunge

— En skön själs beklännelse.

— Ja, man måste bikta sig ibland. Det lättar.

— Och du går hemifrån så här om kvällarna när han är ledig?

— Jag går helst om kvällarna.

Det måste råda angenäma förhållanden i det hemmet. Men medan han tyst och undrande betraktade henne, försvann plötsligt hennes gäckande min.

— Allan, — sade hon, — du är min gamla, goda vän, och jag skå säga dig hur det är. Det är han, som börjat gå ut om kvällarna. Och hvarför skulle jag då sitta och vakta hemmets härd och vara till reds de stunder han behagar hedra det med sin närvaro? Jag har inga barn. Jag försummar inga plikter. Han kan gärna veta att jag också är ute.

Hon tystnade. Förtroendet var slut, och som om hon redan ångrade det förde hon in samtalen på Göteborg och hans lif därnere. Han skildrade det, och de pratade rätt muntert och kamratligt tills hon hastigt stannade. Hon hade märkt att hon inte var på rätta hemvägen utan gått långt förbi den plats, där hon skulle vikit af. Nu måste hon säga adjö.

Under afskedet stod han emellertid och höll hennes hand längre än bruket fordrade.

— Men hvarför skå du egentligen gå hem

nu, när din man ändå inte är hemma, — frågade han.

— Det är ju sent. Klockan är half tio.

— Half tio. Kallar du det för sent? Skulle vi inte kunna gå in nänstans och dricka en liten oskyldig kopp te?

Hon skrattade till. Hvad tänkte han på?

Men han såg inte något hinder. Om hennes man också skulle komma hem före henne, så vore det ju bara bra. Hon ville ju ingenting hellre än att reta honom.

— Ja visst, det har du rätt i.

Hennes betänkligheter voro med ens bortblåsta, och hon kom in i ett uppspelt och mycket smittosamt humör. Det var härligt att få vara tillsammans en stund till. Det var härligt att få komma ut och festa och prata ett tag. Och den glada stämningen blef än högre, då de stigit ner i Kastenhofs stora, luffiga sal, där musiken brusade öfver deras hufvuden, där de fingo en af de grunda, öppna alkoverna för sig själfva, och där den oskyldiga lilla tekoppen blef utbytt mot en finare supé.

Ju mer Allan Björk såg på henne, ju mer hopsmälte de sju åren, som lågo mellan deras senaste sammanträffande. Det var som om de råkats i går. Det var som om deras eggande, romantiska lilla flirt, denna halftva förälskelse aldrig blifvit afbruten.

— Vet du, Greta, — sade han efter en kort paus i konversationen, — jag sitter och funderar på någonting.

— Å, gör du!

Hon stödde armbågen mot bordet och lutade kinden mot handen, beredd att lyssna.

— Jag funderar på hur det kunde komma sig att vi inte förlofvade oss.

— Ja, så besynnerligt.

Och hennes friska, drillande skratt med den lilla kadensen på slutet smekte hans öra. Han hade aldrig hört någon skratta så be-
dårande som hon.

— Det kan inte ha mer än en orsak. Du gaf mig inte något tillfälle att föreslå. Hade du kanske träffat din blifvande man?

Hon böjde på hufvudet, och allvaret strök som ett moln öfver hennes drag. Ett förtjusande allvar, som sade honom, att hon frågade sig själf om icke den nämnda mannens framträdande vid denna tidpunkt varit en olycksdiger skickelse. — Det är visst två år sedan du gifte dig, — återtog han.

— Ungefär.

— Och du vill redan ge spellektioner?

En snabb blick och ett småleende.

— Ja, så fort kan den lusten komma på en. Men för resten är jag glad åt mitt arbete. Det käns skönt att inte behöfva ta emot något af min man till mina personliga utgifter. Och får jag bara litet flera lektioner, skulle jag alldeles kunna reda mig på egen hand. Det är godt att veta, ifall någonting skulle hända.

Han böjde sig litet närmare emot henne.

— Är din man sjuklig?

— Nej, han är den friskaste människa på guds gröna jord. Men det kan väl hända andra saker än att folk dör.

— Skilsmässa?

En liten jakande min upplyste honom om att han var på rätt spår.

— Jaså, det ordet har nämnts emellan er?

— Jag har nämnt det. Och han kommer nog också att nämna det rätt snart, tänker jag.

Och med ens fylldes hennes ögon af tårar, hvilka dock hindrades från att falla.

— Å, Allan, om du visste, — sade hon med tjock röst. — Men du har öfverrumplat mig. Du vet redan alldeles för mycket, så jag kan gärna gå på. Det började för snart fyra

månader sedan. Erik hade blifvit god vän med... ja, med en af sina förmän på banken. Och så skulle fruarna också umgås. Men jag trufdes inte med det. Tonen hos de där människorna var så tarflig och konstig. Jag kunde inte förstå Eriks smak för dem, och jag hittade på förevändningar för att slippa gå till dem. Men då gick han ensam. Och jag tror... jag är säker på... jag vet att det inte är så mycket för herrns i huset, som för fruns i huset skall han gå. Ja, det är inte ens sagdt att herrn alltid är hemma. Jag har så godt som bevis på det.

Ädrorna i Allan Björks panna hade svällt upp. Han var het af ursinne.

— Om jag ändå hade honom här, — mumlade han, — så jag finge säga honom... Vi har ju i alla fall varit goda vänner, du och jag, Greta, så jag har en viss rättighet...

Hans utbrott var så häftigt, att det verkade reagerande på henne, och det var med något af oro i blicken, som hon vände den till honom.

— Ja, du förstår, absolut bevis har jag ju inte ännu. Men efter alla tecken... Nej, låt oss inte tala om det, Allan. Jag vill inte tala om det.

De tego båda liksom plötsligt medvetna om att de kommit för långt ut på en gungande grund. Hon satt och lekte med sina handskar. Han fände en cigarrett och följde med ögonen rökens stigande spiral.

— Om vi ändå hade kommit litet längre i flygkonstens utveckling, — sade han slutligen.

— Hur så?

— Jo, så att du kunde flyga fram och tillbaka mellan Stockholm och Göteborg på någon timma, för då skulle jag åta mig att skaffa dig lektioner så många du vill ha.

— Verkligen!?

— Ja, jag har en god vän därnere, som startat ett musikinstitut, och han skulle nog ge dig arbete.

— Och det går jag nu miste om, bara för att våra flygare är så lata. Det kan man kalla harmligt.

— Skandalöst, — sade han.

Och det lilla skämtet uppeggade honom så, att hans hjärna började hvälfva verkliga planer på att jämna vägen mellan Stockholm och Göteborg.

— Om du bara kunde komma ner och sondera förhållandena hos oss, — fortsatte han. — Tala med min vän, musikediktören, så att du hade något att lita dig till, i fall vissa händelser skulle inträffa. Du kunde väl skaffa dig en slags mask för besöket. Har du inte någon bekant därnere, som du kunde hälsa på?

Greta lutade sig tillbaka mot bänkryggen och skrattade. Det roade henne, det där försöket till intrig. Det verkade stimulerande. Och det kom henne att fullfölja skämtet i samma stil som förut.

Men han ville icke att förslaget endast skulle roa henne. Han ville hon skulle förstå att det fanns mening i det. Och hur han talade och utlade saken, lyckades det honom också till sist att få henne att sätta sig in i den. Hvarför skulle den egentligen vara så orimlig?

— Ja, hvarför, — frågade hon sig medan hon drack ur sitt kaffe.

Och när hon satte koppen tillbaka på fatet, hade hon verkligen börjat skönja en hel rad med skäl, som understödde projektet. För det första kunde det ju ha sin praktiska betydelse, som Allan påpekat. För det andra var det ju uppfriskande att få komma ut litet i världen. För det tredje var utsikten till vidare sammanträffanden med Allan ganska angenäm. För det fjärde skulle det kanske bringa någon klarhet i hennes och Eriks ställ-

ning till hvarann. Och för det femte skulle det nog förarga hennes man, om hon visade ökad själfständighet.

— Säg, — frågade Allan Björk om igen, — har du inte någon bekant därnere?

Och nu mindes hon verkligen att hon hade en gammal släkting där, en moster till hennes far. Och denna behöfde nog ses om litet grand.

— Gu signe den lilla gumman, — utbrast Allan tacksamt.

Och ögonblicket därpå sökte han och fann Gretas hand under bordet. Den drog sig inte undan förrän efter ett par sekunder, och under den tiden hann han drömma många vackra drömmar.

Hela vägen till hennes port talades det blott om projektet, och när de stodo utanför den diskuterades sättet, hvarpå Allan skulle få veta utgången af det samtal om saken som hon skulle ha med sin man. Björk måste nämligen resa kvällen därpå, och han ville gärna få besked innan dess.

— Har du tid att titta upp ett tag till mig i morgon förmiddag, — föreslog den unga frun. — Då är Erik borta fastän det är söndag, för han har gjort upp med en bekant att gå till Brunnsviken och hjälpa honom köpa en segelbåt.

Jo, han kunde mycket väl komma upp till henne dagen därpå till exempel vid tolf tiden. Och så sade de godnatt och skildes åt.

Men Allan Björk kunde icke gå direkt till hotellet. Han måste vandra genom åtskilliga gator och parker och se på den underbara stjärnhimmeln innan han kunde besluta sig för att uppsöka sängen. Och när han låg där, njöt han knappast en blund under den återstående delen af natten. I hans hufvud dansade alltför många ljusa tankar, som inte ville lägga sig till ro.

Följande dag precis klockan tolf ringde han på hos Halldins och blef införd i en inbjudande liten salong, där han inte behöfde vänta längre än en minut förrän den unga frun visade sig och mycket hjärtligt välkomnade honom.

Men hennes sätt hade i alla fall sedan gårdagen undergått en omisskänlig förändring, hade fått något mjukt, nästan skyggt öfver sig. Då han nu försökte hålla kvar hennes hand, lät hon den inte stanna ett par sekunder liksom kvällen förut utan drog den genast tillbaka. Det gjorde henne emellertid blott dubbelt så tillbedjansvärd. Hon hade naturligtvis börjat förstå hans pånyttfödda känslor och var kanske rädd för den hastighet hvarmed de väckts. Hon måste eröfras, och han skulle eröfra henne. Han hade ju rättighet till det, eftersom hennes egen man inte satte värde på den skatt han ägde.

— Var han hemma när du kom upp, — frågade han sedan de tagit plats.

— Han hade inte varit ute på hela kvällen.

— Ahå, då var väl humöret inte det bästa?

— Nej, vi hade oss nog en dust.

— Och göteborgsresan?

Hon vände sig litet ifrån honom och lät sina fingrar glida genom borddukens fransar.

— Ja, den resan...

Hon afbröt sig och gaf honom ett snabbt, leende ögonkast, som likväl innehöll något af den nya, bedärande skyggheten, hvilken så plötsligt kommit öfver hennes väsen.

— Vill du ha betänketid? Men det får inte bli länge. Du kan ju skriva i morgon eller i öfvermorgon.

— Det är inte det. Det är så, att...

— Hann du inte tala med din man innan han gick?

— Jo, jag har talat med honom, men...

Återigen afbröt hon sig, dock nu för att kasta en blick bakom sig. Steg hade hörts

från rummet bredvid, och Björk, som följt hennes blick, såg dörröppningen fyllas af en ställig man, som med ett litet godmodigt ironiskt löje på läpparna stod och betraktade dem båda.

I detsamma presenterade han sig emellertid själf som husets herre och gick fram till gästen med ett arligt välkomnande. Han ville tacka honom för hans vänlighet mot Greta kvällen förut. När han fått veta att hon väntade honom fram på förmiddagen, hade han till och med afstått från sin djurgårdsbrunnspromenad. Det var honom så särskildt kärt att få göra bekantskap med sin hustrus goda vän se'n förr i tiden.

Och han slog sig ned bredvid de två andra och öppnade en konversation om hur det såg ut i Stockholm för sju år sedan och om de människor, som då gingo omkring på dess gator. Det var nästan ett föredrag han höll, så lifligt och underhållande talade han. Men däremot sade Greta och Allan Björk nästan ingenting alls, och efter en liten stund reste sig den senare. Beklagligtvis måste han redan gå, ty han hade åtskilliga visiter att göra före sin afresa.

Halldin beklagade också att besöket blef så kort, men han öfverlät taktfullt åt sin fru att följa den främmande ut i hallen. De båda vännerna togo kanske helst afsked af hvarandra mellan fyra ögon.

Och knappt voro de för sig själfva förrän det syntes på Greta att hon hade något att säga. Hennes min blef en helt annan, och hon såg upp till Björk med ett par bedjande och oroliga ögon.

— Kan du förlåta mig, Allan, att jag narrade dig hit, — frågade hon. — Men jag kunde ju inte veta hvad som skulle hända här hemma.

Hennes ansikte förändrades åter, blef ljusst och strålande.

— Och nu är allting bra, — tillade hon. — Och det har vi dig att tacka för, Allan. Du har räckt oss en hjälpsam hand.

— En hjälpsam hand!?

— Ja, min man och jag har gått och missförstått hvarann, gjort stora hus af små stenar. Och när jag ville reta honom med mina spellektioner, ville han reta mig genom att gå till den där familjen jag nämnde för dig. Det var alltsammans, fastän vi inte förstod det, förrän Erik blef svartsjuk på dig och vi fick tala ut med hvarann. Och nu är vi så lyckliga igen, tack vare dig. Å, Allan, var inte ond på mig!

Det dåliga samvetet sken tydligt igenom lyckan. Hon mindes nog hur hon koketterat för honom kvällen förut.

Han skrattade och tog sin hatt.

— Ond på dig för att jag gjort dig lycklig! Man brukar väl annars vara glad, när man kan bereda en medmänniska lycka. Och det är jag naturligtvis också. Förtjust! Mycket förtjust! Adjö, lilla Greta.

För att vara så glad och förtjust gjorde han likväl sin sorti väl brådskande. Och nerkommen för trapporna gick han gatan framåt i en ursinnig fart.

— "En hjälpsam hand!"

Gjord till skyddsängel utan att bli tillfrågad. Kan en ung man med varmt hjärta och hederliga afsikter egentligen bli skamligare behandlad? Med hans tro på kvinnan var det för alltid förbi. Och aldrig skulle han då gifva sig. Eller också...?

Eller också skulle han visa henne, hon som gick där och trodde han var olycklig för hennes skull, att han alls inte var olycklig. Han skulle gifva sig tvärt, i morgon, eller i öfvermorgon, ju förr dess hellre, bara för att reta henne.

Den tyske hertigen. En interiör af Paul Schreckenbach.

Öfversatt af Erik Norling.

HERTIGINNAN AF ANGOUILLON STOD i sitt rum framför en hög spegel och beskådade sig noga från alla sidor. Hennes resliga, men tyvärr redan en liten smula fruaktigt fylliga figur var iförd en praktklänning af mörkrödt siden, mot hvilken de skimrande skuldrorna, de välformade armarna, den präktiga bysten framstodo i klar skönhet, omgifna med en lätt sky af dyrbara crêmfärgade spetsar. I det blåsvarta håret glänste ett diadem af briljanter, för öfrigt var hon i enlighet med det nästan för hvar år skiftande model utan hvarje smycke.

Hon behöfde också knappast något smycke. Det var alltjämt bilden af en nästan fulländadt skön kvinna spegeln återgaf. Hon konstaterade detta intryck med tillfredsställelse, under det hon kokett vände sig än hit än dit och gaf sin kammарjungfru små vinkar. Nej, ingen kunde afläsa hennes treflött år ur hennes utseende. Det fordrades en mycket skarp blick till att upptäcka de spindelväfsfina rynkor, som löpte nedåt från ögonvrån, och endast en helt liten smula rosenröd färg var nog att dölja dem. Bland de många vackra och pikanta damerna vid hofvet var hon afgjordt en af dem som genom sitt yttre allra mest drogo människans blickar till sig. Efter hvad man skyndat att berätta henne hade hertigen af Weimar, hofvets gäst, helt nyligen fällt det yttrandet, att om Paris än en gång ville skänka bort sitt äpple åt den skönaste, så skulle han bli tvungen att göra sitt val mellan drottningen själf, hertiginnan af Angouillon och prinsessan Rohan. Dessa ord hade fyllt hennes hjärta på en gång med stolt glädje och med en svart-sjuk vrede — inte mot drottningen, ty henne hade väl hertigen nämnt endast af courtoisie, men mot den obetydliga adertonåriga lilla gåsen, Rohan.

Hur kunde det nu vara möjligt, att en man som han förmådde finna något behag i denna lilla omogna varelse, som hvarken förstod att kläda sig eller att föra en konversation och med en tyckmycken min brukade vända sig bort, när samtalet blef som intressantast! Nå, senast om en timme skulle hon ju träffa honom igen vid drottningens taffel. Prinsessorna Rohan komme inte att delta i måltiden, de hörde nämligen inte till majestätets intimaste. Då skulle hon nog laga så att hon blef hertigens bordsdam eller åtminstone kom i hans närhet, och då skulle hon nog också dra försorg om att det lilla nunnevåpet, som man djärfdes kalla hennes medtäflerska, för alltid bleknade bort ur hans hjärta.

Hon stod ännu försänkt i dessa tankar, då några lätta hostningar och stötarna af en käpp hördes från entrérummet. Genast försvann kammарjungfrun, ljudlöst och utan att hertiginnan behöfde ge henne någon vink. Ty kardinalen, som på detta sätt tillkännagaf, att han nalkades, kunde inte tåla tjänare i ett rum, så vida de inte hade nödvändiga sysslor att utföra där.

Richelieu trädde in mycket långsamt. Det senaste giktanfallet, det häftigaste och smärtsammaste på många år, försvårade fortfarande hans gång, och han stödde sig tungt på sin käpp med elfbenskryckan.

Han stannade på tröskeln en liten stund, och hans blick mönstrade snabbt den sköna kvinnogestalten, som ännu alltjämt dröjde vid spegeln. Ett lätt, mokant löje ryckte kring hans läppar. Därefter sade han i en sarkastisk ton: Praktfullt, Clarence, verkligen mycket praktfullt! Skada endast att hela staten anlagts förgäfvat.

— Hur så, utbrast hertiginnan. Har diners drottningen blifvit inställd?

— Nej bevars, den blir nog af på utsatt tid. Men hertigen af Weimar kommer inte att deltaga. Han har blifvit sjuk, ganska illa sjuk, efter hvad man nyss rapporterade mig.

Hertiginnan var en god skådespelerska och hade mimiken utmärkt i sin makt. Men hon kunde inte hindra, att hon plötsligt bleknade och att hennes knän darrade. Hon måste skynda att sätta sig på en liten taburett, som stod bredvid spegeln.

Kardinalen hade, medan hon talade, skarpt iakttagit henne; en sådan verkan af sina ord hade han dock inte väntat. Hans ansikte visade ett uttryck af förargad öfverraskning.

— Nå, nå, ser man på! sade han. Därefter satte sig också han, emedan det ansträngde honom att stå, och lät sina ögon oafvändt hvila på sin brorsdotter, som ifrigt bemödade sig om en harmlös och obesvärard min. Det lyckades henne nu inte; hon blef alltmera förvirrad under hans pröfvande blickar, och då han så med ens började att le, rodnade hon häfligt och vände sig med en tvär åtbörd bort från honom.

Kardinalen brast i ett lätt skratt; det lät som ett hest skrockande. Men så sade han, plötsligt allvarsam:

— Clarence, du? Det är väl inte möjligt! Du skulle ha förälskat dig? Du? Ånej, det är inte möjligt!

— Men om det nu verkligen vore så, sade hertiginnan med låg röst, nästan hviskande, alltjämt med bortvändt ansikte.

— Om så skulle vara, vore det en obeskriflig dårskap.

— Hvarför?

— Af många skäl. Jag skall säga dig några. Han är protestant, du är katolik. Han är tysk, du fransyska, en parisiska, som inte skulle kunna andas i den tyska luften. Nej, afbryt mig inte — du kan yttra dig sedan. Han är inte rik, du inte heller. Han är en man, som inte skaffar någonting högre hos en hustru än ärbärdhet och äktenskaplig trohet, och det — ja, hur skall jag nu uttrycka mig för att inte bli ohöflig — nå, de där egenskaperna kan han väl knappast hitta hos en dam af våra kretsar. Eller hur, min kära vän?

Hertiginnan vände sig häftigt om och såg på honom med blickar, som lågade af vrede. — Armand, så talar inte en kavaljer till en dam!

— Jag talar inte som kavaljer för tillfället, utan som — nå, låt oss säga, som din faderlige vän. Följaktligen skall jag tillåta mig att ge dig ännu ett par små beska piller. Du är helt obetydligt yngre än hertigen, och den gode guden är nu en gång så ogalant, att han också låter de sköna kvinnorna åldras. Just nu liknar du rosen i sin fullaste blomning — om några få år, då han ännu står på sitt lifs middagshöjd, kommer du att liknas vid en ros med till hälften affallna blad. Tror du det kan bli till lycka för dig; en sådan förbindelse? Tänk efter!...

En mörk sky af missmod hade vid hertigens ord lagt sig på hertiginnans hvita pannan, och med alla tecken till vrede bet hon i den fylliga röda underläppen. Kunde man väl hitta på något mera groft oartigt att säga en dam än att påminna henne om det minst angenäma, som finns i världen: åldrandet?

Men så med ens reste hon sig hastigt, kastade hufvudet tillbaka och började skratta helt öfvermodigt.

— Ah, prat, utbrast hon. Ännu varar rosentiden, ännu är jag vacker! Dagen idag tillhör mig. Hvad frågar jag efter morgon-

dagen och dagen efter den! Jag ser lyckan i min närhet och jag vill fånga den, äga den, medan tid är. Mitt hjärta förstar efter kärlekens lycka som vandrarens gom efter rent vatten.

— Ditt hjärta? Har du något sådant? Hittills har du bara haft sinnlighet, tillade kardinalen halfhögt.

— Må vara! Men nu har jag ett hjärta, och det ropar efter kärlek. Och du, Armand, borde vara den som hjälpte mig, så att det inte ropar förgäfvat, så att jag finner hvad jag söker.

Kardinalen skakade på hufvudet afvisande och pressade läpparna hårdt samman. Då sprang hon fram och föll på knä för honom, lidelsefullt bedjande.

— Armand, sade hon med upplyfta händer, hjälp mig! Du förmår så mycket, din makt är så stor. Om du inte vill hjälpa mig, så ställ dig åtminstone inte i vägen för mig.

— Res dig upp, sade kardinalen kärft. Hvad tjänar det till, att du echaufferar dig och spelar komedi?

— Tro mig, Armand, vid Sankta Maria, den här gången är det ingen komedi. För mig gäller det heligt allvar.

— Ännu en gång: res dig upp. Eljes talar jag inte ett ord vidare med dig.

Hon lydde och reste sig långsamt från sin knäböjande ställning. Så stod hon där framför honom med nedslagna ögon.

— Clarence, sade Richelieu, jag hade aldrig kunnat tro dig om en sådan dårskap. En kvinna vid dina år — hon ryckte till som för ett slag — och framför allt en kvinna med din erfarenhet borde vara klokare än så. Du borde veta, hvad som är det verkliga förhållandet mellan man och kvinna, och du borde öfverlämna den så kallade kärleken åt femtonåriga flickor i klosteskolan att fantisera om — han skraftade åter sitt hesa, kraxande skratt.

Hertiginnan lyfte plötsligt sina ögon och såg på honom med en skarp och lugn blick, som kom honom att med en min af obehag vända ansiktet åt sidan.

— Efter mina erfarenheter att döma skulle jag visserligen inte mera kunna tro på någon kärlek utan endast förutsätta brutal lidelse hos männen. Du vet kanske också, hvem jag jag har att tacka för de sämsta bland dessa erfarenheter. Vid tretton års ålder kom jag i din närhet. Skall jag påminna dig om hur du förgiftat min barndom? Och nu då du kunde godtgöra din oerhörda skuld, har du inget annat än spott och spe åt mig och vägrar helt kallt att hjälpa mig.

Utan att bry sig om sin dyrbara toalet kastade hon sig öfver sin bädd och bröt ut i skakande snyftningar utan tårar.

Kardinalen teg och sneglade skyggt på henne. Ändligen sade han med en helt och hållet förändrad röst:

— Jag ansåg det vara min plikt att varna dig. Vill du inte lyssna till mina föreställningar, må det vara din ensak. Men hjälpa dig i den här saken hvarken kan jag eller vill jag; du bör nämligen få veta, att hertigen af Weimar är bunden vid Marguerite af Rohan. Han är hennes älskare — det är en känd sak. Möjligen blir han snart hennes gemål.

Hertiginnan störtade upp. Hvarje blodsdroppe tycktes försvunnen från hennes ansikte. — Hur vet du det, hvem har sagt dig det? sade hon.

— Jag har det från en fullt pålitlig källa. Han har varit hos henne fem gånger, hvarje gång under flera timmar. Det finns alltså inte något tvifvel. Du får försöka ta det med ro.

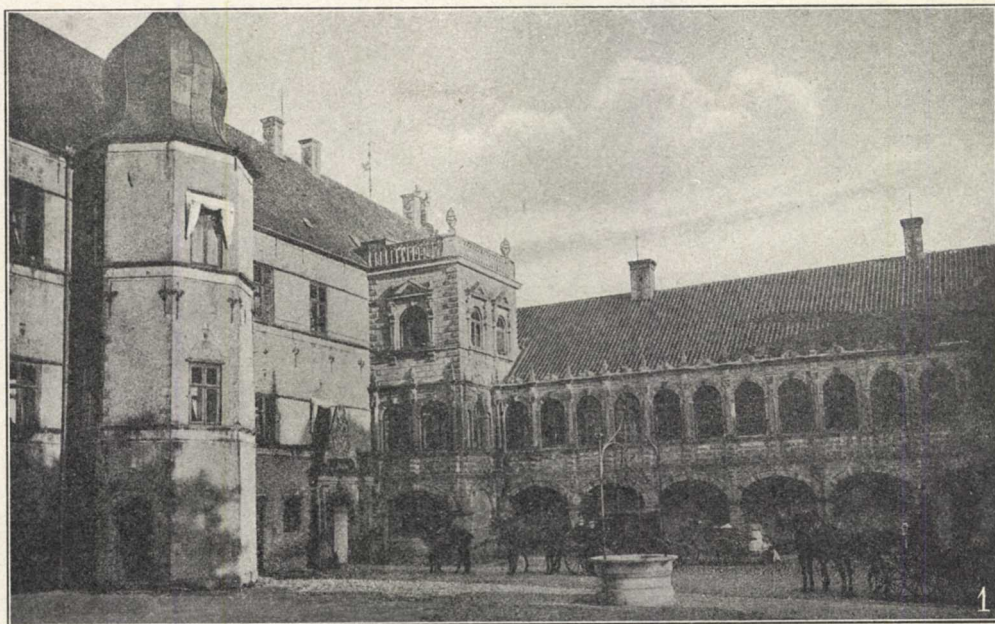
(Forts. sid. 546.)

Svenskan i det danska slottet.

SVENSKAR, SOM BESÖKA Köpenhamn i nöjes- eller affärssyfte, bruka om de äro gourmander, inte glömma att äta en middag på Skydebanens fina, gammaldags restauranter ute på Vesterbro. För köpenhamnarna själfva betyder Skydebanen en lokal, där stora publika fester äga rum, och det påstods åtminstone före kriget, att få om ens någon af den danska hufvudstadens öfriga stora restauranter kunde läfla med Skydebanen i fråga om en utsoekt menu.

De af våra landsmän, som personligen haft tillfälle att öfvertyga sig om stället goda renommé, ha däremot kanske icke vetat, att en svenska under en följd af år stått som ledarinna för Skydebanens kök.

Hennes namn är fröken Ingrid Norlin, bördig från Norrviddinge. Efter att ha utbildat sig i kokkonsten, begaf hon sig till Köpenhamn och vann anställning som chef för den nämnda restaurans kök. Här dröjde det icke länge, förrän hon väckte uppmärksamhet genom sin smak, skicklighet och energi i arbetets dirigering. Skydebanens fester blefvo kulinariska högtider tack vare hennes oafslätliga omsorg att åstadkomma det bästa möjliga af de materiella häfvorna; mer än en festdeltagare fann sig också föranlåten att fråga, hvem som skötte köket, och när det då svarades att det var en svenska, fick hon ofta mottaga ett tack jämte en hälsning att hon hedrade sitt land på den plats hon blifvit ställd.

Men det var ej uteslutande genom sitt arbete hon vann aktning och tillgifvenhet, utan jämväl genom sin personliga älskvärdhet och sin omtanke om fattiga, hvilka aldrig behöfde gå tomhändta från hennes kök. Vänliga och uppmuntrande ord följde städse som påbröd till gåfvorna.

Talrika elever utbildade hon i sin kokkonst, och de lämnade sin lärarinna väl rustade med kunskap och allfort följda af hennes intresse och sympati.

År 1911 erhöill fröken Norlin en hedersutmärkelse af drottning Lovisa och år 1913 en annan dylik af Skydebanens styrelse som tack för

ett förtjänsfullt arbete. Hennes hemlängtan dref henne nämligen då att lämna sin anställning för att söka en liknande i Sverige. Någon lämplig sådan fann hon emellertid icke, hvarför hon vände åter till Danmark och tog engagement som hushållerska å Brahetrolleborgs slott, ett af Danmarks största och vackraste herresäten, beläget på Fyen. Där vistas hon nu och där fyllde hon den 22 dennes 40 år.

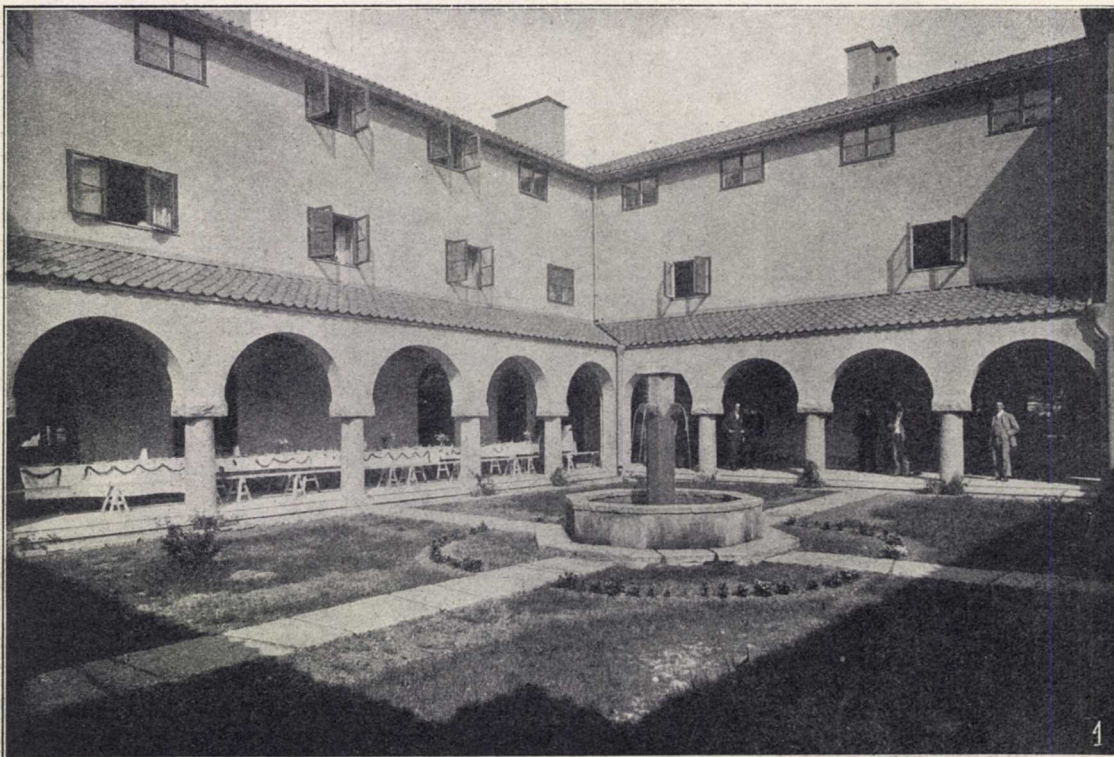
Som hennes kulinariska sysslor numera äro mindre maktpåliggande, finner hon tid öfrig att ägna sig åt svensk hemslöjd, såsom skånsk flätning, spånad m. m., hvilka arbeten hon tidigt fick lära i sitt hem. Sysslandet härmed är henne särskildt kärt, emedan det påminner henne om det gamla fosterlandet, till hvilket hon allfjämt när en varm längtan.

Öfre bilden: Borggården i Brahetrolleborgs slott.
Midtbilden: Fröken Ingrid Norlin.

Nedre bilden: Brahetrolleborgs slott från sjösidan.

Sigtunastiftelsen — ett

Uppsala. Sislidne oktober hade arbeterna fortskridit så långt, att stiftelsens folkhögskola kunde taga lärosalar i besittning på reformationsminnesdagen, hvarmed stiftelsens verksamhet inleddes. Sedan ha de olika afdelningarna efter hand fullbordats, och hvad som nu återstår, är hufvudsakligen en del terrasseringsarbeten. Ett af byggnadskomplexets vackraste partier är Rosengården med sin "korsgång", sina gräsmattor, stengångar, plaskande brunn och blomsteranläggningar.

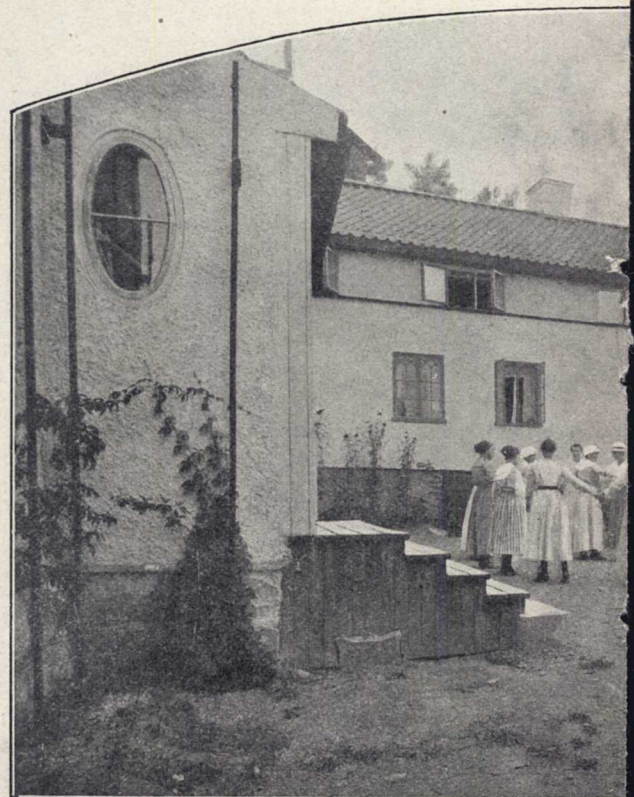
I ärkebiskopens kärnfulla invigningstal, formadt kring Jesu ord: Min fader vakar ännu alljämt, vidrörde han de olika meningar om Stiftelsens ändamål som redan gjort sig gällande bland människor. En del ha tilltalats af detsamma, andra känt sig illa berörda, menande att betänkliga makter här

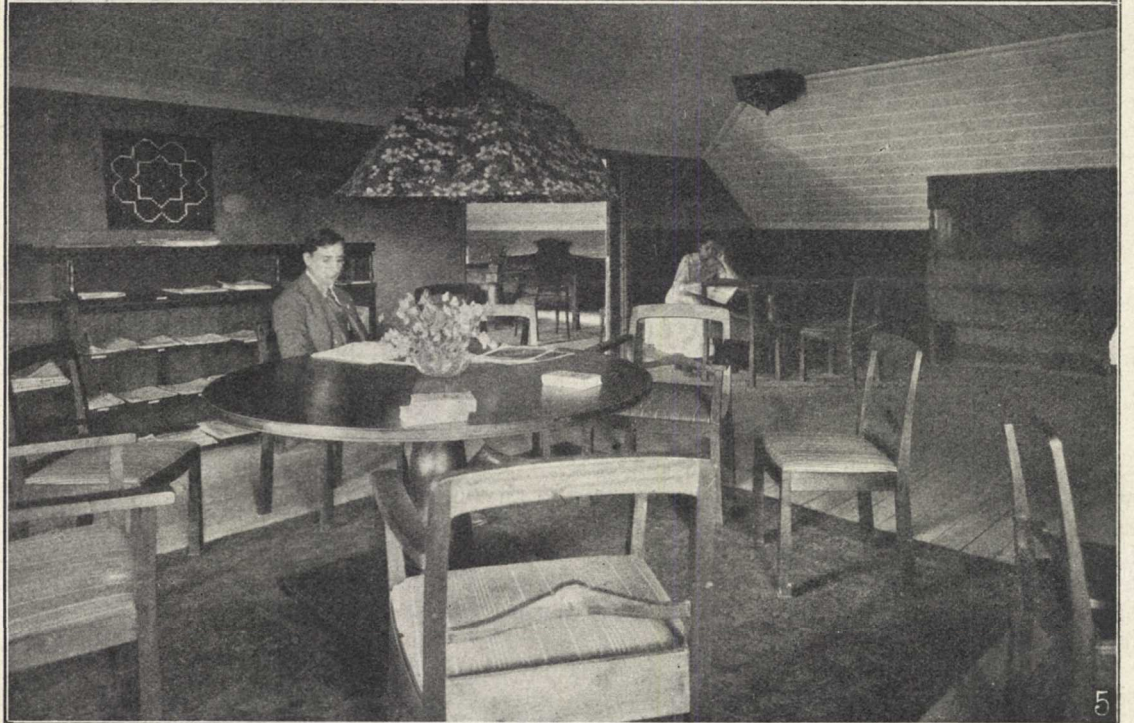
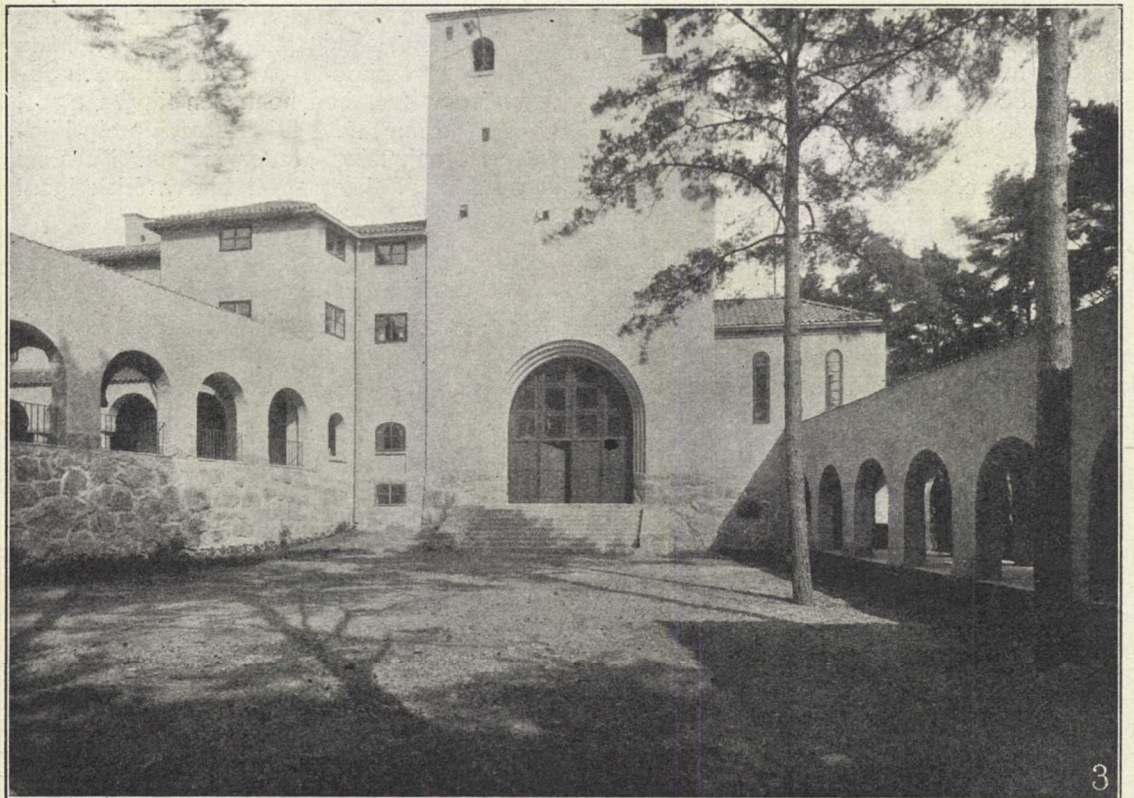
AUGUSTISÖNDAGEN MED STRALANDE sol och Mälarevikens spegelblanka vatten utgjorde en glänsande inramning kring det idylliska Sigtuna, då dess nutida märkligaste byggnadsverk, Sigtunastiftelsen, högtidligen invigdes af ärkebiskopen och biskop Eklund, assisterade af en samling prästmän och i närvaro af stora, högtidsstämda människoskaror.

Den märkliga, i sin helhet ännu icke fullt färdiga anläggningen, hvars arkitekt är John Åkerlund, omfattar ett friluftskapell, en i vårt land fullkomligt enastående byggnad, lokaler för den kristliga folkhögskolan, ett hospits för rosökande själar, bibliotek, samlingsrum m. m. — Grundstenen till hospitsbyggnaden lades den 16 juni 1916, i samband med de kyrkliga ungdomskurserna i

1. Rosengården. 2. Rektor och fru Manfred Björkqvist, folkhögskolans ledare. 3. Friluftskyrkan med kappellets stora torn i bakgrunden. 4. Biblioteket. 5. Samlingsrum i hospitsvåningen.

hem för kristen bildning.

drifva sitt spel. Talaren höll före, att båda-dera räkna med en i högtidlig orörlighet stelnad gudom, som enligt deras förmenande nu framställdes till andakt eller enligt de andra till vidskepelse. I olikhet med dessa båda uppfattningar förnimma vi och se i vårt eget lif och i världen att vår Fader verkar alljämt ännu. Vi små och klena människobarn märka snart att vi lätt bli ännu torftigare och konstigare, om vi försmå det som är oss gifvet från gångna tider. Både nytt och gammalt kan vara dödt. Men är Gud verksam, så förmår han mot all häfvd att af dessa stenar uppväcka barn åt Abraham.

Hospitset och folkhögskolan beskärdes sin särskilda invigning, hvarvid invignings-talet hölls af biskop Eklund, som bland annat uttalade en önskan att stiftelsen skulle

vara öppen för allt stort i tankens värld och framför allt i den himmelska världen.

Sigtunastiftelsen skulle ha till uppgift att vara ett barn af Sveriges unga kyrka. Vi skulle finna strömmar i andens historiska lif som äro så starka att de ej i en framtid sina ut. I Sveriges historiska lif hade kristendomen alltid varit den normerande kraftströmmen. Hvilka former Sigtunastiftelsen i framtiden kommer att få visste ej talaren, men han skulle önska att den blefve en plats där kristendom och germanism möttes, ty denna stiftelse står på germansk-reformatorisk grund. För den är andelivets frihet, det kristna hemmets, den kristna trons frihet, det högsta af allt i världen. Med ett: "I Guds namn vare detta hem invigd," avslöt biskopen sitt tal.

6. Entréen till Sigtunastiftelsen. 7. Folkhögskolans elever leka på Lillgården. 8. Olaus Petri-kapellet. O. Ellqvist foto.

(Forts. fr. sid. 542.)

Hertiginnan stirrade framför sig med en egendomlig vildhet i blicken och svarade ingenting. Väl en minut satt hon så utan att röra sig. Kardinalen blickade ut genom fönstret och tycktes med spändt intresse följa en duell mellan två sparfvar därute på fönsterblecket. Knappt hörbart mumlade hon: Det duger inte, att hon får lefva längre, kätterskan...

— Clarence, sade kardinalen strängt och reste sig upp, du är inte vid dina sinnens fulla bruk. Din vanvettiga passion har beröfvat dig förståndet. Kanske har du i alla fall så pass mycket kvar, att du kan lägga noga på minnet, hvad jag nu säger dig: Akta dig att företa några intriger mot Rohans. De stå för närvarande i synnerlig gunst hos båda majestäten och ha att glädja sig åt deras särskilda beskydd.

Hertiginnan ryckte på axlarna med ett hånfullt löje. — Det tror ingen, det du nu säger. Jag vet mig känna drottningens verkliga tankar. Hon hatar kättarna.

— Men, sade Richelieu, liksom änglarna i himmelen enligt skriftens ord långt mera fröjda sig öfver en omvänd syndare än öfver niohundra nittio fromma, så bruka omvända kättare komma i den högsta, den allrahögsta nåd hos henne. Tänk bara på monsieur och madame de Lignerolle! Säkert blir förhållandet detsamma med Rohan. Hertiginnan har redan två gånger bevisat mässan — visserligen ännu i hemlighet och beslöjad, men sannolikt kommer den dag då hon gör det offentligt. Hvilken triumf vore inte hennes omvändelse för vår heliga kyrka! Och hur skulle inte sedan hennes majestäts nåd lysa öfver henne!

Hertiginnan såg på honom skarpt och oafvändt. — Oh, nu förstår jag, här spårar jag din hand, utbrast hon. Det är du, som har sammanfört hertigen med Rohan. Det är du, som har styrt om, att hon vid alla festliga tillfällen befunnit sig i hertigens omedelbara närhet. Du vill omvända Rohan och genom henne hertigen af Weimar!

Kardinalen skiftade färg. Han visste, att hon var en klok kvinna, men så klok och skarp-synt hade han inte trott henne vara. Hvad han i första hemlighet dryftat med sin förtrogne pater Joseph och för öfrigt endast afhandlat inför konungen och drottningen, så att de kunde gynna hans planer, det hade hon klart genomskådadt.

Han öfverlade blixtnabbt, hvad han skulle säga, men han slapp att hitta på något svar. Ty plötsligt grep sig hertiginnan med bägge händerna åt hjärtat, utstötte ett kort skrik och föll baklänges ned på sin bädd.

Han trädde skyndsamt fram till henne och betraktade henne en stund under tystnad. Hennes ansikte var vaxblekt, ögonen voro slutna, hennes armar hängde slappa ned utefter sidorna. Kallt, utan att förråda den minsta sinnesrörelse, stod han och betraktade denna kvinna, mot hvilken han handlat mera lumpet och brottsligt än mot någon annan och som gång på gång under de senaste åren varit honom besvärlig, emedan hon genom sin blotta tillvaro påminde honom om saker, som han inte gärna ville bli påmindt om. — Bäst både för henne och för mig vore det, om hon aldrig mera komme till medvetande igen, tänkte han, i det han granskade henne med sin kalla fiendlighet.

Ogeneradt löste han upp hennes klänningslif, sköt in handen och kände på hennes hjärta. Det slog ännu men mycket matt och ojämnt.

Han gick fram till det lilla tolettbordet vid väggen, fick fatt i en silfverklocka och ringde häftigt. Genast kom kammarjungfrun inspringande från kabinettet näst intill.

— Madame har svimmat, sade han, kläd af henne och laga att hon kommer i säng. Jag skall själf säga till om att läkaren skickas efter.

— Läkaren — tänkte kardinalen, då han återvände till sina gemak, kommer att hålla henne kvar i bädden en lagom tid, och sedan föreskrifver han henne en längre arrest på egna rum. Under tiden utveckla sig händelserna och mina planer mogna. Bara nu hertigen af Weimar snart blefve frisk igen!

Bergtagen.

Efter en gammal handskrift i Skoklosters arkiv.

Bearbetning af MARIA RIECK-MÜLLER.

DET HANDE SIG EN SOMMARDAG VID solljusa middagstiden, anno 1713, att tre vallbarn från Flogsätt by af Dahls socken i Ångermanland kommo ut för den ofärden, att en af korna blef borta, utan att de kunde finna ringaste spår efter henne. Då påtog sig den äldsta af dem, en femton års gosse vid namn Elias, att ensam gå tillbaka till ett berg i närheten, där de tänkte, att hon kunde vara till finnandes.

Lång väg hade han inte hunnit från kamraterna, förrän han blef varse en piga, som han tyckte sig igenkänna från Alstad by, och jämte henne en gosse, till useende och skepnad lik Johan Johansson i Daglöös. Som bekanta vände de också talet till honom, undrande om han sett till några hästar; men det hade nu Elias inte gjort. Och här är väl till märkandes, att den andre vallgossen, Hindrik Pärs i Flogsätt, både såg mötet med dem och hörde talet dem emellan.

På deras nästa spörsmål: hvar han skulle gå, svarade Elias — "att leta en bortkommen ko". Och när de så bådo honom slå följe med dem, gjorde han det ock, kanske i den förmeningen att han här träffat på en god hjälp i sitt sökande. Så följdes de nu åt oppåt berget; pigan först, sedan vallgossen och sist den som tycktes vara Johan i Daglöös. Men som de gingo där, utan att något vidare blef sagdt från ena eller andra hållet, kom Elias att bli varse, hurusom den där efterst gick flinade hemligen som åt något argt och listigt utfänt puts, och han hade en slem och opålitlig uppsyn. Då betänkte sig gossen och tog det beslutet att med snaraste göra slut på sällskapandet, som syntes honom alltmer ohågasamt. Men annat var ämnadt.

Pigan hade nu kommit litet före, och de båda andra hade just klifvit öfver en sten, då Elias plötsligen befann sig stående i en stuga.

I många stycken var den stugan märkelig att skåda — efter den gamla handskriftens ord att döma. I fyrkant höll den sina tolf alnar och hade mest liknelsen med ett kök. Väggarne voro af sten och muradt tegel och prydda med allehanda sköna husgeråd, de flesta af guld och silfver. Spisen var ordinar som en annan köksspis, men kring det sexkantiga bordet af vackert trä löpte en hög list af rödaste guld. På ena väggen var ett fönster, högt som ett kyrkfönster och till formen äfven likt ett sådant. Midt emot detta var en dörr af trä och på sidan om den en kosteligen utsmyckad säng med sparlakan af blommeradt och med guldvippor utsiradt tyg, från hvars nedre kant hängde silfver- och guldfosar.

Men ej allt härinne var så hugnesamt att skåda. I denna öfvermåttan präktiga säng mötte gossens häpnad ögon denskrämmande åsynen af en gammal ful gubbe, enögd med ljusrödt hår och skägg, som räckte honom

till midjan. Huru härmed än kunde förhålla sig — don efter person var det till synes ej. Och än mer förunderliga ting skulle väl efter hand bli att skåda på detta stället.

Stugan hade, som förmält är, endast ett fönster och en dörr, som inte öppnade sig utåt marken utan in till en kammare. Och efter hvad Elias kunde se, fanns äfven därinne ett fönster midt emot dörröppningen samt två kostbara sängar. Men dömandes af solskenet måtte där också ett fönster vara till finnandes på högra väggen, och öfver dörren blef han varse två stora rosor af konstrikt krusadt silfver.

I samma stund gossen så besynnerligen kom in i stugan — det var en fredagsmiddag — voro där förufom gamlingen i sängen endast tre varelser att se, hvilka dock hasteligen gingo in i det andra rummet. Men efter en liten stund vardt stugan och dörröppningen full af folk, som tycktes ha lupit till för att taga honom i befraktande. Elias hade då makat sig till hörnet, där det guldkantade bordet stod och blef där sittande.

Till storleken voro de som vanliga människor, somliga äldre, andra ungt folk; och äfven små barn löpte fram och åter ibland dem, understundom gråtande likt människobarn. Men i sina ansikten voro de allesammans fulare än någon människa, mörka, brunaktiga till färgen och nog så skrynkliga i skinnet. Kläderna däremot voro blomrade af silfver och guld, och så öfvermåttan "rara" att Elias aldrig i lefnaden sin sett något så grant. Och tre gånger om dagen bytte de dräkt i hans åsyn, den ena ej den andra lik. — Tänkas kunde ju, att vallgossen skulle känna sig bortkommen och illa till mods bland så mycket okänt folk. Men, skall man tro det skrifna ordet, så blef han dock icke så illa modfälder utan hälsade dem med ett: Gudsfrid! Svaret kom med ett doft ljud, som när man slår på en stockända och formade sig till ett: Signe!* Därpå frågade de, om han ville vara hos dem. Och då svaret blef "nej" sporde de ytterligare, hvad han hette. Då säger Elias sig ha sagt: "jag heter Själ!"

Under detta och annat tal var det så en af dem som utlät sig: "den som hade fått den här i min församling!" hvarpå en annan sade: "skall fresta!" Och nu togo de honom i högra armen och ville draga honom med sig. Men de tycktes ingen makt hafva att röra honom ur stället; och när detta ej gick för sig, gingo de ur rummet med ett sådant skraff och buller att väggen nästan skakade. Borta blefvo nu också de flesta af dem, hills de återvände för att bjuda honom på mat, som de satte fram; någonling som de upprepede hvar gång de kokade åt sig själfva, ehuru han lika ofta sade, att han ej ville äta något. Lika litet tog han emot de mångahanda granna saker af silfver, som här bjöds honom. En kan ju ej så noga veta, hvad föräring och föräring i slikt hushåll kan föra med sig!

Bland annat rart de visade honom var ock en släda, med gull och silfver besmidd, och då frågade de honom: om någon på bygden hade en slik. Men så säger han sig ha svarat: "dom har intet v å h n."*

Vid solnedgång, sedan de återigen kokat i köksspisen och i kammaren hållit måltid, gingo de alla till sängs, efter att förgäfvat ha trugat honom att komma in till dem och se sig omkring i huset.

Ingen var nu inne hos honom mer än den gamla gubben, som också somnade. Men

* Det i handskriften använda "Sinnar" = Gu'signe er.

* = De ha intet att göra af.

Elias vakade — såsom han säger — af idel räddhåga för att något ondt skulle honom vederfaras under sömnen.

Vid midnattstid vaknade allesammans åter upp och voro då annorledes klädda än om dagen. Och de löpte omkring i stugan fram och tillbaka, ut och in genom dörren i ett par timmars tid. Så lade de sig att sofva igen. Härunder hade så tillräckligt med ved lagts på spiseelden, att den brann ljus hela natten. I soluppgången stego de åter upp och foro omkring som förut, glada och skraftande under allt slags fjoller och oväsen samt talande sinsemellan på ett obekant språk, hvilket efter vallgossens utsago mest liknade åskans mullrande.

När det lidit en stund fram på dagen, kommo där två svartklädda in i stugan, till utseendet lika präster, med kappor, ehuru utan präskragar. Dessa nykomna förde också såsom de andra här mycket prat och skraft sinsemellan; och när de kommit fram till Elias, frågar honom den ene af dem: "huru är det med ordet?" Gossen, som hade sin katekes på sig underst vid byxlinningen, där ett hörn af den stack fram genom en revfa i skjortan hans, vek upp katekeshörnet och svarade: "läs hännan, ska' du få sil"

Men i detsamma begynte de "ynkeligen gwira" och gingo sin väg med en allvarlig uppsyn, som om något tungt och ängslande hade öfverkommit dem.

Hvad sysslorna anbelangar, så såg Elias två af varelserna här sitta och spinna, den ena ull, den andra lin på långrocken sin, tvinnande sländan motsols. De öfriga syntes ej syssla med något, utom då tiden var inne för matens lagande i köksspisen. Och då söndagen kom, var där ej heller någon som spann.

Huru tiden led, kunde Elias väl hålla reda på genom att lägga märke till, huru solskenet lyste genom det höga fönstret, som var snedt ofvanför honom. Eljes vågade han inte vända ögonen stort omkring sig, inte ens när de alla voro ute ur rummet eller tycktes upptagna af att fylla ut genom fönstret; ty gamlingen i sängen hade som oftast sitt enda öga stint fäst på honom, ehuru han aldrig sade honom ett ord.

Porträtt till

FORESTÄNDAREN FÖR NATIONALMUSEUMS konstslöjdfdelning, intendenten E. G. Folcker, fyllde den 18 dennes 60 år. Men hvad betyder årens antal för en man med intendenten Folckers initiativkraft och arbetsfver, inriktade på ett verksamhetsfält, som han från tid till tid gör alltmera fruktbarande. Ty svenskt konsthandverk har honom att tacka för mycket af sin utveckling under flydda decennierna. Särskildt förtjänar bemärkas hans funktion som sekreterare i Svenska slöjdföreningen åren 1895—1913, under hvilken tid hans arbete för den svenska konstslöjdens utveckling afsatte lysande resultat. Hans var också idén med Konsthandverkutställningen å Djurgården 1909, en glänsande revy af vår inhemska konstslöjd, vid hvars ordnande han var en af de lifligaste verkande krafterna.

Att Nationalmuseums konstslöjdsamlingar i honom äga den insiktsfullaste föreståndare är otvif-

E. G. Folcker.

Kristina Nilsson.

Johannes Svanberg.

HAN FÖLL. SA GODT SOM PÅ SIN POST, den urbane, vänsälle mannen, ty ännu få dagar före sin död skötte han med vanlig plikttröhet och omsorg sin tjänst.

Då Johannes Svanberg i december 1912 fyllde 60 år, innehöll Idun en uppsats om hans person och verksamhet. Hvad vi nu vid hans oförmodadt inträffade fränfälle ha att tillägga är, att hans sympatiska person uppriktigt sörjes af alla, som kommo honom nära i lifvet, ty han hörde till de människor, hvilka sakna förutsättningar att skaffa sig ovänner. Han var kort sagdt en fin och älskvärd karaktär och för öfrigt en arbetsmyra.

Han utövade som bekant en mångsidig verksamhet inom teatervärlden, men särskilt skall han ihågkommas för sitt teaterhistoriska forskar- och författarskap. Det är lyckligt att han före sin bortgång hann slutredigera sitt förnämsta arbete på området, "Kungliga teatern under ett halft sekel 1860—1910". Den utkomna första delen ger nämligen i sin koncisa och lifligt personhistoriska form en bild ur hufvudstadens sceniska konstvärld från ett af dess mest betydande skeden, som gör boken till en alltigenom intressant och orienterande lektyr.

Här träffar man de stora namnen, hvilkas bärare spridde glans öfver tiljorna i det gamla operahuset och i den gamla Lindebergska teatern, och ej blott namnen utan fint formade karaktäristiker, som låta de respektive konstnärerna lefva upp för vår inre syn. —

Johannes Svanberg, som blef änkring för ett par år sedan, sörjes närmast af dotter och barnbarn.

velaktigt, och hade han penningmedel och utvidgningsmöjligheter till sitt förfogande som han har idéer och lust att genomföra dem, skulle samlingarne helt visst vara de förnämsta i sitt slag i Skandinavien. Han kan emellertid räkna sig till förtjänst att han gör det bästa möjliga af de resurser han har.

Grefvinnan Casa de Miranda, Kristina Nilsson, fyllde den 20 augusti 75 år. Vi hänvisa i öfrigt till Iduns rikhaltiga Kristina Nilsson-nummer, n:r 33, 1913.

I dagarna har öfverstinnan Louise Stedt, född Edholm, fyllt 50 år. Hon har ägnat sig åt filantropisk verksamhet i hufvudstaden, var föreståndarinna för Röda Korsets sjuksköterskehem 1905—07, styrelseledamot i Föreningen för frivillig sjukvård i fattiga hem i Kungsholms församling o. s. v.

Att ett och annat ulifrån inte bekom dem så väl här i stugan, kunde tydligen förmärkas. Sålunda begynte de allesammans "gwira och ynka sig" för hvar gång tuppen gol, hvilket tydligen hördes från Flogsätt och dit. Och när det om söndagen ringde samman i Dahls kyrka, togo de till med att än svårare jämra sig, och, såsom den gamla handskriften säger, "att som en frusen, eländig människa uma, och voro allsedan alldeles allvarsamma och bedröfvade."

Men mot aftonen vid femtiden var det som om de inte längre funno någon trefnad med gossen, som de inte tycktes kunna vända efter sitt sinne, utan var det då två af dem som togo honom i armen sägandes: "kom skall du få gå ut"; och så lyfte de honom — som han tyckte — litet upp för vägghörnet. I samma stund voro de allesammans borta ur hans åsyn, och själf satt han på andra sidan af berget, ungefär $\frac{1}{4}$ mil från det ställe, där han kom in i stugan deras.

Han ville nog gärna gå sin väg så fort som möjligt ifrån så farligt grannskap, men benen hans voro som bundna. Så småningom kom han sig dock åstad några stenkast för att bättre kunna se, hvar han var hemma, och träffade det sig då så väl, att han i detsamma blef varse alla sockenmännen, som från predikstolen blifvit anmodade att göra skallgång efter honom. Han ropade då på dem och följde dem så hem under stor glädje, medan alla tackade Gud att de honom igenfunnit. —

Så lyder historien om detta förunderliga äfventyr, hvilken blifvit nedskrifven af pastor J. Eurenus i Torsåker (Ångermanland) och har som rubrik: "Relation om en bergtagen gosse uti Skuruberg i Dahls socken och Torsåkers pastorat som i två dygn och några timmar varit infagen i ett berg, Skuruberg kalladt". — Och är den framställd utan nämnvärd utsirning af den ångermanländska prästens enkla handskrift, hvilken här till innehållet troget återgifvits, ehuru den blifvit iklädd en mer tidsenlig och lättläst form. Den som nu tilläfventyrs ställer sig tviflande inför dessa besynnerliga händelser, kan möjligen draga nytta af den trovärdiga

dagskrönikan.

Utgifvarinnan af Göteborgs adresskalender, fru Wilhelmina Lindberg fyllde den 14 augusti 70 år. Adresskalendern började 1879 utgifvas af dåvarande medarbetaren i Göteborgs-Posten Figge Lindberg, och efter dennes död 1890 övertog hans änka utgifningen. Med stark energi och mindre vanlig arbetsförmåga har fru L. allt sedan ledt det allmer krävande arbetet med den stora uppslagsbokens årliga framställning, och hon har på ett berömvärdt sätt förmått att hålla kalenderns utveckling jämsides med stadens. En jämförelse mellan det nuvarande anseende verket och adresskalendern för ett trettioårigt år tillbaka lämnar härpå bevis. Ännu alltjämt deltagar fru L. i arbetet med vaken blick och oförminskad arbetslust.

Fru Lindberg är äfven inom vida kretsar högt uppskattad för sina vinnande personliga egenskaper.

Louise Stedt.

Wilhelmina Lindberg.

— i alla fall trossvissa — prästens eget vittnesbörd och styrkande af det skildrade äfventyret, hvarmed han avslutar den gamla handskriften och som lyder sålunda: (här ordagrannat återgifvet, ehuru med ändring af den gammalsvenska stafningen).

— Härvid är äfven att observera att gossen Elias: 1:mo just kunnat på dagen, solen och mörkret veta, hvad det var alla dagar lidet, så att han vid utkomsten visste att det var söndagsafton och heligmål. 2:o visste berätta, att den dagen lyste solen litet då och då, men dessemellan mulet nog. Men om det regnat förr och under middagstiden det visste han intet. 3:o befanns med alldeles torra kläder, så att icke ett hår var på honom vått, förutan litet af skorna och fötterna af det han gick i våta gräset, sedan han kom ur berget, fastän denna dagen in mot det bönderna funno honom igen var ett alldeles grufveligt regn därstädes och icke utan en och annan stund syntes litet solen. 4:o är gossen än med sitt fulla förstånd och vet själf om allt ge svar, hvad han sett, när han härom frågas, varandes i sin enfaldighet beskedelig. 5:o Berättar han sig väl i sin fångenskap velat taga fram sin Katekes men därmed omöjeligen kunnat komma tillväga, förutom den ena gången, såvida handen låg just vid boken. Äfvenså ville han läsa högt och nämna Jesu namn, men hade alldeles ingen råd därtill, fallandes det och honom svårt före att tala de andra få orden. — Detta har jag allt af gossens tal uti dess enfaldighet inhämtat, och lärar han själf veta äfven för andra därom berätta. Emellertid har jag honom uppmuntrat till frimodighet att stå det onda emot med läsande, Böner, Psalmer och Guds Ords Kraft; hvar till Gud förläne sin nåd och bevara honom än vidare för slik frestelse, för Frälsarens Jesu Christi skull. I hvilkens namn sig skola böja alla de som i himmelen, på jorden och under jorden äro!

Torsåker 17 Aug. 1725.

J. Eurenus.
Past. loci.

Fädernas arf.

Ett släktproblem
af RAGNAR BÅGE.

(Forts.)

DIEGO FANN HELA TILLSTALLNINGEN så tokig, att han höll på att skratta högt. I samma stund kom han att tänka på, att det kunde blifva rätt allvarsamt. Han var ensam i skogen med dem. Och säkert skulle de icke gå ifrån sitt förhållande för hans blotta ord.

Han ville tänka. — Han kunde icke. Det var det mest oerhörda brott mot fäderneplikterna, som förekommit i mannaminne. Han stod inte ut längre. Förbittringen höll på att kväfva honom. Han glömde allting annat och skrek till, så att det ekade i skogen:

— Fransesco! Höfdingen, din fader, bjuder dig att vända om...

Längre hann han ej. En hand lades öfver hans mun, och i nästa ögonblick låg han på marken, omringad af en skara ungdomar. Allt flera sprungo till. Höfdingens raseri kände inga gränser. Han sparkade och slogs, skrek och förbannade, åkallade helgonen och hotade, att skicka ungdomarna i skärselden med fädernas förbannelser öfver sig, men det hjälpte ej. Snart var han fångslad. Krafterna togo slut, och tungt flåsande föll han ihop.

Någon utdelade en befallning. Omen stund kommo ynglingar med bloss. I det

Sigtunastiftelsens invigning. Den kyrkliga processjonen.

fladdrande skenet kände höfdingen igen alla de församlade. Raseriet fick åter makt med honom. Här låg han, han, höfdingen, och rundt omkring honom stodo gröngölingarna i stammen. Hvilken nesa! Hvilken skam! Hvad hade de dristat sig att göra med stammens äldste!

Han såg nog fruktan glimta fram i många par ögon. Hade han icke legat bunden, skulle nog vördnaden för höfdingen snart bringat hopen till besinning. Men nu...

Då steg anföraren fram och frågade:

— Har du låst den unge falcken i bur, så lös honom! Har du slängt Fransesco inne, så gif befallning om hans lösgifvande, annars skola vi hämnas. Gif honom friheten, så blir du själf fri!

Diego spottade och stötte fram, att Fransescos vistelseort var honom i den stunden lika okänd som för dem.

— Är icke din son i hemmet?

— Icke i går natt, icke i dag och ej heller denna natt!

— Söker du honom i vår skara, eftersom du smyger omkring här i natten?

— För hit honom! För hit min son, och låt hans fader tala till honom! Jag måste se min son.

— Han är icke här.

— Icke här?! — — — Godt var då ditt ord, det gläder mig att han ej söker slikt sällskap.

— Sällskapet är godt nog. Han skulle ha följt oss. Han hade fått löfte att följa oss — ty — han — har — tiggat — mig — där — om.

Det ordet träffade den gamle djupt. Han spottade på anföraren och blef moltyst. Han svarade icke på flera frågor. Han blef sparkad, men han låg stilla med hopbitna tänder.

Skaran rådslog. Det var ett kinkigt fall. Man väntade på Fransesco. Något hade händt honom, annars skulle han hafva funnit sig på mötesplatsen.

Höfdingens son skulle ha kommit, i stället hade de nu fått höfdingen själf.

Sent var det också. De flesta yrkade på uppbrott.

(Forts.)

Högtidligheten i friluftskyrkan. — Pressfotobyråns foto.

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT.

(Forts.)

N:r 449. Ber härmed få fråga Fru Skönhetsdoktorn om ett hårvatten, hvars recept stod i n:r 13. Jag har nu skaffat mig detsamma men vet ej hur ofta det bör användas. Receptet är: ammoniak 15 gr.; renad sprit 2,5 del.; svafvelblomma 7 gr., cantharid-tinktur 15 gr. H. J. Värmland.

Användes i början ett par gånger i veckan, sedan mera sällan. Hårbotten fuktas med hårvattnet och masseras grundligt men ej för hårdt, dock så att man känner skalpen röra sig under fingrarna.

N:r 450. Mitt hår, som är brunt

till fägen och rätt tjockt, har på senare tiden blifvit mycket torrt och börjat gråna något vid tinningarna. Hvad är att göra? Finnes någon pomada eller tinktur, som kan afhjälpa torrheten och samtidigt förhindra ytterligare grånande?

Trettiofemåring.

Se föregående svar och utför massagen dagligen, hvilken i många fall hindrar hårets grånande.

N:r 451. 1) Hur skall jag bli af med rött fnassel på kinderna? 2) Böi jag kortklippa min lilla flickas hår för att öka hårväxten? Kan man använda stimulerande hårvatten för småbarn eller är det bättre hålla sig till svafvelpomada? Mamma.

1) Försök med ansiktsmassage hvarje kväll efter tvättning med varmt

vatten och fin toalettvål. Se sv. på fr. 429 1) och använd någon crème med hafre i. — 2) Bäst att endast sköta hennes hår med tvättning enligt sv. på fr. 429 3) och sedan inmassera litet svafvel- eller mörghpomada. Håret bör toppklippas en gång i månaden.

N:r 452. I n:r 13 af Idun står ett recept på väl bepröfvadt hårvatten. Frågas härmed om det kan bero på blandningen af ingredienserna, då det uppstår en hård bottensats, som knappast löses trots häftiga skakningar af flaskan. — 2) Är det skadligt för håret om spriten till omnämnda hårvatten är renad med eter? — 3) Finns recept till god tandcrème, som man själf kan tillreda frågor

Sjuksyster.

T. o. ligen något misstag vid blandning

af ingredienserna (se 430). — 2) Bäst att taga vanlig ren sprit eller finaste eau de cologne. — 3) Bättre än alla tandcrèmer är att använda vanligt koksalt eller Dentosal, i fall ni vill ha arom på det. Att själf tillreda tandcrème är lönlöst, då det numera finnes goda sådana i handeln. Men de böra ej användas för ofta.

N:r 453. Snälla Fru Skönhetsdoktorn, gif mig ett bra medel mot fräcknar. Så fort solen skiner på våren börja de framträda.

Ny prenumerant.

Rec. mot fräcknar: Ichtyol 0,5 gr.; gelanthi 50,0 gr. Anbringas på huden till skydd mot solen.

Fru Skönhetsdoktorn.

SVAR

N:r 221. Vänskap genom annons — verkar det inte litet konstligt? Det gör nog så äfven i er egen tanke, och det är detta, som gör er villrådig gentemot att ta steget. Nej, tag hellre hvad hvar dag ger, tro och hoppas att lifvet af sig själf kan skänka er något.

N:r 222. Det vackraste i fråga om möbelyg och som nu alltmör brukas är ett tyg i tråslaget egen färg med möjligen ett stänk af någon annan nyans. Till mörk björk således något lifligt brungult med t. ex. en rand i blått eller violett.

N:r 223. Bästa medel mot klåda i huden är tvättning med vatten, hvori man kokt risgryn. Vår egen katt har blifvit botad på detta sätt.

N:r 224. Att ge råd i ett sådant fall är ju omöjligt. Utsikterna för landtbruk bero ju bl. a. på om vana och förmåga att sköta ett sådant förefinnes.

N:r 225. Ni skriver så träffande om er tysthetsåkomma, att ni säkert kan uttrycka er väl äfven muntligt. Ni är inte förfärligt dum och enfaldig, börja att tala bara, helt litet att börja med, skall ni få se att det går!

N:r 226. Det är betänkligt att börja tidningsmannabana utan åtminstone något motsvarande studentbildning — matematiken kan ni slippa. Sänd ändock några försök till olika redaktioner eller sök plats som volontär för någon tid.

N:r 227. Tänk inte på plats i Tyskland under denna oroliga tid, redan pass-svårigheterna isynnerhet den osäkra tillåtelsen till hemresa kunna för öfrigt måhända vara nog att afskräcka er.

N:r 228. Malväxt. Se vidare Nordisk Familjebok, band 21, spalt 1057. Dqt.

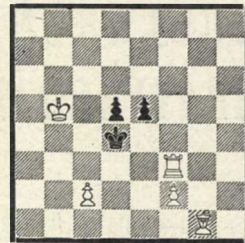
N:r 229. Er fråga lämpar sig bäst som annons.

N:r 230. Insändaren af denna fråga har bref på Iduns redaktion mot insändande af namn, adress och dubbelt porto.

(Forts.)

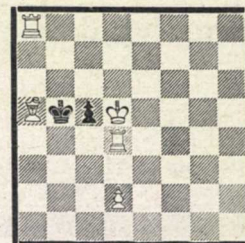
IDUNS SCHACKSPALT.

Original för Idun af G. E. Lindqvist, Växiö.

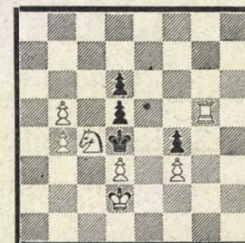
Matt i 3 drag.

Original för Idun af G. E. Lindqvist, Växiö.

Matt i 3 drag.

Problem af H. Lindkvist.

Matt i 3 drag.

Jag lägger mig ej

förr än jag borstat tänderna med
STOMATOL

BARNÅNGENS

Skriv- och Kopiebläck

Sedan **50 ÅR** det förnämsta

BARNÅNGENS TEKN. FABRIK
STOCKHOLM
H.M. KONUNGENS NOVLEVERANTÖR

ONSDAG. Frukost: Bröd; kaviar; stekt bräckkört med potatis; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk rotpuré; stekt hvitling med potatis.

TORSdag. Frukost: Bröd; marmelad; hafremjölsvälling på vatten och grädde; ägg; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Risbullar med svamp och stufvade turska bönor; äppelkompott med Agnetatårta.

FREDAG. Frukost: Bröd; marmelad; stekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Köttpudding med blomkål och potatis; saftkräm med surrogatgrädde.

LORDAG. Frukost: Bröd; kaviar; stekt färsk strömming med potatis; kaffe eller te. Middag: Blodplättar med lingon; rabarbersoppa.

RECEPT:
Vegetarisk rotpuré (för 6 pers.).
2 morötter, 1 palsternacka, 1/4 kålrot, 1 litet selleri, 1 purjolök, 3 persiljestjälkar, 2 lit. vatten, 3 msk. mjöl (30 gr.) 2 dcl. grädde, salt, socker, vitpeppar.
Beredning: Rötterna ansas på vanligt sätt och skäras i bitar. Purjolöken rensas, sköljes, skäres i skivor; persiljan rensas, sköljes och bindes ihop. Alltsammans sättes på att koka i vattnet, tills rötterna äro fullkomligt mjuka, då de passeras. Mjöllet utröres med grädden. Purén får koka upp, afredningen tillsättes och soppan får koka under röring omkr. 5 min. Afsmakas med kryddorna och serveras, om så önskas, med stekt eller rostadt bröd.

DUN TÄCKEN

Varma, hållbara, eleganta.

J. SVENSSON & BOURGHARDT
Täckfabrik och Fjäderrenseri
VINSLÖF.

Katalog på begäran. Rikstel. 20 & 121.

SINGER

HEMETS SYMASKIN

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN

Med glans

gå alla putsningar, sedan jag fick tag i Nordstjernans putsmedel: Metallputs, Zinkputs, Silfverputs, Spisputs, Knifputs och Fönsterputs. Ofverallt i stora burkar till lågt pris. Skrit till A.-B. T. F. Nordstjernan, Söderhamn, och blif försäljare!

I alla väder är

Gahns Maniol

det bästa för huden.

Risbullar med svamp (f. 6 pers.).
2 dcl. risgryn (2 hg.) 7 dcl. vatten, 3 dcl. grädde eller mjölk, 3 dcl. svampspad, 2 dcl. förvällad svamp, 20 gr. smör, 1 ägg, salt, vitpeppar.
Till panering: 1/2 ägg, 1 msk. grädde, 1 1/2 dcl. stött bröd.
Till stekning: 40 gr. matolja eller smör.
Beredning: Risgrynen sköljas, skällas i hett vatten och kokas i vattnet, grädden och svampspadet till en fast gröt, som passeras och får kalla. Svampen hackas fint och fräses i smöret tills det är klart. Agget vispas upp och blandas i gröten tillika med kryddorna och svampen. Massan formas till små aflånga bullar hvilka paneras och stekas gulbruna i smöret. Serveras med stufvade turska bönor.

Fruktförvaring

Frukthyllor, Fruktskåp, Fruktskåll, Trädgårdstegar, Potatisförvaringskistor, Torkkramar R. A. för grönsaker och frukt.

Begär prospekt.

Rönneådalens Aktiefbolag,
BILLINGE. TEL. 38.

Ärade husmödrar!

Det är Er måhända obekant hvad Sveriges bästa och pålitligaste hjälpmedel vid småbak heter? Det heter Gooda-Jästmjöl. Burkar à 15, 25 och 50 öre köpas och några bepröfvade recept fås alldeles gratis.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN
Grund. 1850 Karlstad Tryckeriet 1836. Värmlands äldsta och enda dagliga tidning. Telefon: Namnanrop.

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 25—31 AUG. 1918.

SONDAG. Frukost: Bröd; smör; omelett med stufvade kantareller; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk tomatpuré med stekta palsternackor; persiljefyllad kalvbringa med

glaserade morötter, ärter och potatis; melon.

MANDAG. Frukost: Bröd; marmelad; pytt i panna (rester från söndag) med rödbetor; kaffe eller te. Middag: Afredt buljong (kokt på stekbenet från söndag) med rotsaker; kokt kummel med citronsaft och potatis.

TISDAG. Frukost: Bröd; leverpastej; pudding af fisk (rester från månd.) och potatis samt äggstanning; kaffe eller te. Middag: Stufning af bondbönor och fläsk; Saftsoppa med rågskorpor.

Agnetakaka (f. 6 pers.).
2 ägg, 2 msk. sirap eller honung, 3 msk. potatismjöl (45 gr.) 2 msk. hvetemjöl (20 gr.), 1 tsk. jästpulver (3 gr.).
Till formen: 3 gr. smör, 2 msk. stötta skorpor.
Beredning: Aggen och sirapen vispas 1/2 tim., därefter tillsätts de båda mjölsorterna, väl blandade med jästpulvret. Smeten hälls i en liten smord och brödbestörd rund form och kakan gräddas i ej för varm ugn omkr. 25 min. Uppställes, får kalla, klyfves och fylles med fruktmos samt överhälls med enkel vaniljkräm. Serveras som efterrätt eller till kaffe eller te.

TORKUGN.

Bästa torkapparat för hushållet. Pris 25 kronor.

AKTIEBOLAGET FALTMATERIEL;
Drottninggatan 21 A, Stockholm.
R. T. 215 90, 2834 A. T. 2834.

Husvarna Symaskiner

BÄSTA SVENSKA FABRIKAT

KULLGRENS GRAVVÅRDAR

Begär katalog från KULLGRENS-UDDEVALLA

A. B. PHARMACIAS PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.

Flaskor om 50 st. Kr. 1:75. SÄLJAS ÖVERALLT

FREJAMI - PASTILLERNA

skänka lindring och baf vid hals och bröstskott

Levnadstolkningar

utarbetas af erkänt skicklig astrolog. Uppgif födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i frimärken. Åberopa denna tidning.

Astrolog Wilh. Leidner
Strömgatan 10; Kalmar.

Köttpudding med blomkål (f. 8—10 pers.).
Köttfärs: 100 gr. potatisflingor, 2 1/2 dcl. kokande vatten, 7 hg. malet oxkött, 1 ägg, 2 tsk. potatismjöl (10 gr.), 3 tsk. salt, 1/4 tsk. vitpeppar.
Till fyllning: 1 stort blomkålshufvud (2 lit. vatten, 1 msk. ättika) 1 lit. kokande vatten, 2 tsk. salt, 40 gr. mjöl (4 msk.), 4 dcl. kålspad, salt, socker, vitpeppar.
Till formen: 10 gr. smör eller flott, 2 msk. mjöl.
Beredning: Flingorna upplöses i det kokande vattnet och få kalla. Agget vispas upp och inarbetas i köttfärsen tillika med flingorna, potatismjölet och kryddorna. Färsen röres 1/2 tim. och spådes med mera vatten eller litet grädde, om så behöves, hvarefter den afsmakas noga.

Blomkålen ansas och får ligga i ättikblandadt vatten 1 tim. Den påsättes i kokande vatten; tillsatt med saltet, och får koka, tills den är mjuk, men får ej falla sönder. Blomkålshufvudet delas i bitar och spadet tillvaratages. Mjöllet utröres med 1 dcl. af spadet, 3 dcl. af spadet kokas upp, afredningen tillsättes och säsen får koka 5 min. Blomkålen lägges i, stufningen afsmakas med kryddorna och får kalla. En puddingform smörjes med kallt smör och beströms med mjöllet. Köttfärsen och stufningen lägges hvarfals i formen; första och sista hvarfvet skall vara färs. Puddingen kokas i vattenbad ofvanpå spisen 1 1/2—2 tim. Uppställes, garneras om så önskas med en krans af kokt blomkål och serveras med afredd sås beredd af resten af kålspadet samt potatis.

STEINWAY

Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasin
Jakobsbergsgatan 39, Stockholm.

Missprydande härväxt utrotas med Trianonpasta utan efterlämnande af märken eller rodnad i huden. Absolut ofarligt, luktfritt medel — icke pulver. Bättre än elektrolytisk beh. Anv. dagligen med osvlig framgång i min praktik för skönhetsvård vid behandling såväl i ansiktet som å kroppen. Pris 7 kr. Till landsorten mot postförskott, utan ang. af innehåll.

MARIA ENQUIST,
Institut för skönhetsvård och plastiska operationer, Biblioteksgatan 6—8, Stockholm. Råd gifvas kostnadsfritt och förfrågningar besvaras omgående. R. 160 68. A. 226 62.

Möblemang

till 2 rum Kr. 4,000.

Ekschatull med silveruppsättning. . Kr. 1,500:— Högsta vinsterna i Norrlandslotteriet

3:dje dragning den 5 september

med 1,125 vinster värda 36,525 kr.

Över 50 vinster från 4,000—100 kr. Lägsta vinst 15 kr. Lott à kr. 3:10, omsättningslott à kr. 2:85 från Lotteriets Exp., Härnösand.

BREFLÅDA

EXP. BREFLÅDA.
X »Ombyte». Annonsen kostar kr. 7,20. Likvid i postanvisning.

PENSIONS FÖRSÄKRING

Allmänna Änke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner dels till efterlevande änkor och barn dels och till annan viss person oberoende af skyldskapsförhållande.

Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller öck årliga premier

All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingar pensionen. Pensionsvillkåren utgår med lägst 2 högst 5 procent för år af det betingade pensionsbeloppet. Prospekt portofritt på begäran, hvarvid denna tidning bör åberopas.

STORKYRKOBRINKEN 11, STOCKHOLM

Professor Cederschiöld
 behandlar med egna massage-
 metoder mag-, tarm-, reumatiska och
 nerväkomor m. m. Obs! Nässvalg-
 katarr (kronisk snufva) behandlas
 med instrument smärtfritt. Hvarda-
 gar 10-12 o. 2-5. Greffregatan 15,
 Stockholm. A. T. 184 51.

D:r A. KARSTEN
 Medicinskt Elektricitets-,
 Ljus- och Röntgeninstitut
 Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
 Behandling af
reumatiska åkommor

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinn-
 liga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar i sept.
 Prosp. Major J. G. Thulin, LUND.

**GÖTEBORGS
 GYMNASITISKA INSTITUT**
 Grundat 1911.
 Förmåligaste utbildningskurs
 för manlig och kvinnlig ungdom i
**Massage och Sjukgymnastik,
 Zandergymnastik,
 Elektroterapi,
 Värmebehandling**
 m. m.
 Begränsat antal deltagare, gedigen ut-
 bildning — främsta lärarekrafter —
 stora, hygieniska lokaler. (Efter ut-
 vidningen 1917 medverka 12 lärare,
 varav flertalet läkare-specialister.)
 Elevklinik. Frekvens ca 500 patienter årligen.
 Begär illustrerat prospekt!

**Stockholms Nya Gym-
 nastiska Institut**
 börjar ettårig kurs den 16 sept. Full-
 ständigt utbildning.
 Begär prospekt!
 Adr. Stockholm 1.

Vid Professor Unmans Institut
 börjar den 14 Sept. ny (ettårig) kurs i
Massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt.
 Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Blondt hår
 bibehålles och blekes med Eau de Tin-
 toret. Pris kr. 13:50 + porto. Fran-
 ska Parfymmagasinet, Hofleverantör,
 21 Drottninggatan, Stockholm.

Underlivslidande
 och dylikt undgås bäst genom
 bruk af lifmodersspruta. Pris
 15, 19, 23 kr., med båda rören
 20, 25, 30 kr. Lämpigaste
 lösning är Noliberpulver 5 kr.
 pr ask. Lifmoderspeglar 5 och
 15 kr. Prislista mot 12 öre
 porto.

CARL G. SCHRÖDER,
 Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Mot grått hår och mjäll.
 Härmed meddelas att det utmärkta
 och så mycket efterfrågade här-
 vattnet mot grått hår som förhind-
 rar hårfall och fullständigt
 borttager mjäll och som i
 öfver 40 års tid förts i Fanny Gelin's
 Parfymmagasin, Malmstorgsgatan 5,
 Sthlm, numera fås under adr. Firma
 Fanny Gelin, Norrviken, Rikstel.
 Norrviken 14. Pris 6:— kr. fraktfritt.

FLÄTOR förfärdigas af Eder
 afkammade hår, för
 endast 5 kr. pr st.
 Förstklassigt arbete garanteras

A. Johansson, Bonäs, Mora.
 UNG FLICKA som vistats på sjuk-
 hus öfver 3 år och som nu längtar
 efter ett par mån. ombyte, i det fria
 men som saknar medel därtill frågar
 om det finnes några godhjärtade per-
 soner som ville hjälpa henne med ett
 litet bidrag därtill. Svar till »Tack-
 sam sjukling». Adress å denna tid-
 nings exp.

Generande hårväxt
 i ansiktet och på kroppen aflägs-
 nas fort och smärtfritt med roten
 genom bruket af **SERRAIL**. De
 härbildande papillerna dö och
 håret försvinner därigenom för
 alltid. Oskadligt äfven för den
 ömtåligaste hud. Bättre än Elek-
 trolys, som ofta skadar nerverna.
 Pris med bruksanvisn. Kr. 3:—
Parfumeri Ravissante.
 Drottninggat. 26, Malmö 6.

Birgitta-Skolan
Beridarebangatan 17.
 Undervisning i klädsömnad, linnösöm, barnkläder, konstbroderi,
 knyppling etc. Praktisk och teoretisk kurs i väfning. Betyg efter
 genomgången fullständig kurs.
 Ny termin börjar 1:sta September vartill anmälan emottages under
 Augusti månad skriftligen eller i skolans lokaler efter 15:de Augusti.
 Prospekt på begäran.
 Riks 108 63. Allm. 41 48.

Elisabeth M. Glantzberg.
Strängnäs Husmoderskola.
 Ny kurs börjar den 26 augusti. Undervisning i matlagning, bakning,
 konservering, sömnad m. m. Prospekt genom Fru M. Braune Strängnäs.

JOHANNA BRUNSSONS
Praktiska konstvävnadsskola
 Allm. tel. 4 37. KUNGSG. 70. Riks Norrm. 3 63.
 Prakt. vävkursen börjar 1 sept., den teor. 1 okt. Prospekt.

**Vid Föreningen Handarbetets Vänners och
 Hulda Lundins Högre Slöjdseminarium**
 antages härefter nya elever även höstterminen, ansökningar
 omedelbart Banérgatan 31. Upprop med nyanmälda ele-
 ver kl. 3, med förutvarande kl. 4 e. m. måndagen den 2
 September Klara Södra Kyrkogatan N:o 13-15. Tillfälle
 till speciella studier i något av seminariets ämnen står
 öppet för i tjänst varande lärarinnor.

**HEM-
 HUSHÄLLSSKOLAN.**
 Undervisning meddelas af från fackskolan utexam. skolkökslärarinna
 i enklare och finare matlagning, bakning, syltning o. konser-
 vering, konfektkokning, dukning och servering, uppköp
 af matvaror, enkel hushållsbokföring o. födoämneslära samt
 rengöring, tvätt och strykning, vården af linne o. säng-
 kläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i kläd-
 och linnösömnad för hand och på maskin, tillklippning, lag-
 ning, märkning etc. samt moderna handarbeten äfvensom
Samaritkurs. — — — Som skolan afser att ej blott meddela
 eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och
 plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den till-
 syn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, *bo alla elever inom
 skolan* och endast ett begränsadt antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref.:
 Myntdirektör K. A. Wallroth m. fr.; Professorn vid Tekn. Högsk.
 Valfrid Petersson m. fru. Höstterminen börjar den 16 september 1918.
 Förfrågningar besvaras omgående af skolans föreståndarinna
Fru Emma Kjellström, Storgatan 38, Stockholm.
 ALLM. TEL. 242 08.

Utmärkta organ
 för
 annonsering i landsorten
 äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.	Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Avesta: Avesta-Posten.	Malmö: Skånska Aftonbladet.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Borås: Borås Tidning.	Mora: Mora Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.	Norrköping: Östergötlands Dagblad.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Falun: Falu-Kuriren.	Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
Gefle: Gefle-Posten.	Sköfde: Skaraborgs Läns Annonssblad.
Halmstad: Hallandsposten.	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.	Uddevalla: Bohusläningen.
Härnösand: Härnösands-Posten.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Höganäs: Höganäs Tidning.	Uppsala: Tidningen Upsala.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Visby: Gotlänningen.
Kalmar: Barometern.	Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Växiö: Smålands-Posten.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	Ystad: Södra Skåne.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.	Örebro: Örebro Dagblad.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.	Örnköldsvik: Örnköldsviks-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Östersund: Jämtlands-Posten.
Linköping: Östgöten.	Östhammar: Östhammars Tidning.

S:ta Birgittaskolan
REGERINGSGATAN 19-21, STOCKHOLM
 Allm. Tel. 5190. Riks tel. 141 08.
 Förmåligaste läroanstalt för kvinnligt handarbete.
 Undervisning i: Klädsöm, Fransk
 linnösöm, Barnkläder, Konstbroderi,
 Spetssöm, Knyppling, Monteringar o.
 Gobelinväfnad. Filet ancien m. m.
 Föreläsningar: Comtesse G., Fru
 Alma Welander-Philip, Fru Ellen
 Nordenstreng.
 Anmälningar dagligen 10-5.
 Prospekt på begäran för höstter-
 minen som börjar 15 September.
 6 frielever.
EMMY KYLANDER.

E. HULTS
Kvinnliga utbildningsskola och Flickpension i Djursholm
 emottager elever på 8 mån. den 15:de sept. I Husmoderskursen ingår matlagning,
 Kläd- och Linnösömnad, Konstslöjd och Målning samt föreläsningar i Konst- och
 Litteraturhistoria, fjärde besök i Stockholms museer under sakkunnig ledning. Som
 valfria ämnen ingår Sång, Musik och Språk. Begär prosp. varj referenser äro in-
 tagna, adr. **E. Hults Flickpension, Djursholm.** Tel. Riks o. Allm. endast Villa Hult.

Nya Elementarskolan för flickor, Stockholm
 Riks 117 55 (Ahlströmska skolan) Allm. t. Östern. 692.
 29 Kommandörsgratan, invid Cirkusplan.
 Kindergarten, Småskola (även gossar), 8-klassig elementarskola, Gymna-
 sium (alla linjer) Mottagning efter 20 aug. 11-1. Höstterm. börjar 4 sept. kl. 11 f. m.
 Anna Ahlström, fil. dr. Ellen Terserus.

Stenografi (Melins) och Maskinskrifning
Anmäl Eder genast till
Nybörjarkurserna Måndagen den 26:te och Tisdagen den 27:de. **Fortsätt-
 ningskurs** Måndagen den 26:te. **Referentkurs** Onsdagen den 28:de Augusti.
 För- och eftermiddagslektioner. Gedigen undervisning efter moderna
 metoder. OBS! Kostnadsfri platsförmedling.
REMINGTON INSTITUTET -:- 32 Hamngatan 32
 Allm. Tel. 90 11. Riks Norrm. 5 55.

Herrsätra Skolgård,
 8-klassig elementarskola för flickor, helpension, förlagd till Mol-
 stabergs landtegendom, Mölno.
 Infödd tyska, skolkökslärarinna, exam. musiklärarinna.
Anna Sundin.
 Adr. Molstaberg, Mölno, Riks. Mölno 4. 2 signaler.

Göteborgs nya Husmodersskola
Södra Allégatan 2 A - Rikt. 106 24
Husmoderskurs på 1 termin för unga bildade flickor börjar d. 11 sept. 1918
 Prospekt och upplysningar på begäran. **Elvira Friberg, Hildegard Friberg.**

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1A),
 börjar sin 21:sta termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1918. Unde-
 visning i enklare och finare matlagning, drytidsmatlagning, bakning, kon-
 servering och inläggningar af bär, frukt grönsaker och kött; vegetarisk mat-
 lagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushålls ekonomi m. m.
Olika kurser. Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinne-
 kurser i huslig ekonomi.** Adress till 28 Aug. NyÅker, Leksboda, sedan
 Stockholm. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.

Annonsera i Idun!
**Sjunde praktiska hus-
 hållskursen**
 å Lyckebo pens. Sjömarken (Göteborg
 —Borås järnv.) börjar 15 sept. och
 pågår tre mån. Undervisning i mat-
 lagning, bakning, konservering, väf-
 nad, linnösöm m. m. Pris med hel-
 inackordering 150 kr. i mån. Glad
 och trefligt hemlif. Förfrågningar stäl-
 las till Lyckebo, Sjömarken.

**WALLMA
 TEXTILSKOLA**
 Norrlandsgatan 16, Stockholm.
 Allm. tel. 98 15.
 Ny termin börjar 2 sept. med und-
 dervisning i konstbroderi knyppling,
 klädsömnad, mönstertittning, tillskär-
 ning, linnösöm och barnkläder. An-
 mälningar mottagas skriftligen eller
 pr Allm. tel. Råsunda 266 samt efter
 26 aug. i skolans lokal hvarje dag
 kl. 1-3 e. m.
 Elsa Wallmark.

SOCKER
 kan inbesparas helt och
 hållet eller delvis, om man
 använder Cibus garanterat
 lättlösliga Benzoe-Konser-
 veringstabletter vid sylt-
 ningen. Om icke Eder
 vanliga handlande säljer
 Cibus' Benzoe anvisa vi
 beredvilligt närmaste affär,
 som tillhandahåller fabri-
 katet. Köp genast en prof-
 ask, innehållande 10 st.
 tabletter å 1 gram. A-B.
 Cibus, 7 Stora Wattugatan.
 Stockholm.

Tillfälle
 till inack. gifves uti treflig prestgård
 i Västerg. från 1 sept. Godt bort,
 tillgång till mjölk o. smör. Svar till
 »Trefligt hem», Iduns exp. f. v. b.